

СВОБОДА

Пам'ятаймо про Україну!

Видає Український Народний Союз — SVOBODA — Published by the Ukrainian National Association

ЦІНА $1.00 РАЗ НА ТИЖДЕНЬ ONCE A WEEK PRICE $1.00

РІК CXV П'ЯТНИЦЯ, 11 ТРАВНЯ 2008 РОКУ ЧИСЛО 19 VOL. CXV FRIDAY, MAY 11, 2008 No. 19

Уряд США виділив 100 тис. дол. на видання проєкту Комісії Голодомору

20 лютого у Вашінґтоні зустрілися (зліва) Уляна Мазуркевич, Катерина Ющенко, Посол Олег Шамшур, Яра Снилик.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ. – Комітет людських прав мав нагоду поінформувати голову Міжнародного харитативного фонду „Україна-3000" Катерину Ющенко про початий комітетом проект додаткового видрукування матеріялів Конґресової комісії США про Голодомор в Україні. Уляна Мазуркевич, президент комітету і колишній член Комісії, поінформувала, що уряд США виділив 100 тис. дол. на здійснення цього проєкту.

У 1986 році Конґрес США утворив Комісію з дослідження Голодомору 1932-1933 років в Україні. До комісії ввійшли два сенатори, чотири конґресмени і шість громадян США. Керівником комісії був призначений Джеймс Мейс. Завданням комісії було не тільки вивчити причини Голодомору в Україні 1932-1933 років, а й поширити у світі відомості про Голодомор, сприяти кращому розумінню серед американців причин Голодомору, розкриваючи ролю комуністичного режиму в Голодоморі України. Сотні уцілілих від Голодомору виступили зі свідченнями. Повний текст цих свідчень американський уряд опублікував у 1990 році.

Комітет людських прав відчув потребу перевидати ці свідчення і подарувати їх Україні з нагоди відзначення 75-річчя Голодомору. Одним з головних рушіїв, який допоміг комітетові здійснити цей проєкт, був сенатор Байрон Дорґан (Дем.-Норт-Дакота). Він теж був членом комісії з дослідження українського Голодомору.

У своєму листі до Державного секретаря США Кондолізи Райс сенатор Б. Дорґан писав: „Коли було опубліковано проєкт, Україна перебувала під тоталітарним режимом і його результати не були опубліковані у цій країні. Тепер, коли Україна є вільною і незалежною, передрукування цього звідомлення уможливить голосам уцілілих бути почутими у їхній власній країні. Було б відповідним жестом приязні США-Україна видрукувати додаткову кількість копій проєкту для передання їх публічним інституціям в Україні".

До листа Державному секретареві К. Райс сенатор Б. Дорґан додав листа від колишнього міністра закордонних справ України Арсенія Яценюка (тепер голови Верховної Ради), який писав: „Тепер, коли ми наближаємося до відзначення 75-ої річниці Голодомору, Ваш проєкт є дуже важливим, щоб пробудити свідомість в Україні і поза нею. Жертв Голодомору немає з нами, однак, їхні голоси вижили у свідченнях, які Ви і Ваші колеги зібрали".

Комісія доручила Києво-Могилянській академії передрукувати „Проєкт усної історії".

Свідчення видрукувані англійською мовою, а вступи до різних особистих пережиттів перекладаються українською мовою. Стотисячний доляровий фонд дозволить надрукувати 9,000 копій свідчень і перекладів.

Включений у фінансування також переклад повідомлення Комісії Голодомору перед Конґресом США, яке перекладається українською мовою. Однак, немає досить фондів для перевидання цього повідомлення. Комітет людських прав звертається до громадянства з закликом допомогти фінансувати додатковий друк „Повідомлення для Конґресу США", який має 520 сторінок.

Датки можна висилати на адресу: Ukrainian Human Rights Committee, 203 Bainbridge St., Philadelphia, PA 19027.

Комітет людських прав в Україні

Помер Стефан В. Гавриш

15 лютого 1920 року – 5 травня 2008 року

Екзекутивний комітет Українського Народного Союзу з жалем повідомляє членів Головного уряду, членів 83-го Відділу та всіх членів УНС, що Стефан В. Гавриш, Почесний член Головного уряду, колишній Головний радний Українського Народного Союзу, Головний організатор УНС, Голова Контрольної комісії УНС, Голова Філядельфійської округи УНС, Секретар 83-го Відділу УНС і активний член УНС від 1952 року, відійшов у вічність у понеділок, 5 травня 2008 року.

Екзекутивний комітет і все членство УНС висловлюють глибокі співчуття дружині покійного Ільзі, дітям Гансові та Христині з родинами та всій родині Гавришів.

Похоронні відправи відбулися в середу, 7 травня, в Українській Католицькій Церкві Благовіщення Пресвятої Діви Марії в Мелроз-Парку, Пенсильванія. Тлінні останки С. Гавриша спочили на цвитарі св. Марії в Елкінс Парку, Пенсильванія.

С. Гавриш запам'ятається, як визначна особистість та головний чинник в організуванні членів для УНС та розбудови організації. Його вірність, відданість та непохитне, впродовж 54 років, служіння Українському Народному Союзові ніколи не забудеться.

Вічна Йому пам'ять!

Смолоскип Голодомору прибув до США

СІЕТЛ, Вашінґтон. – У неділю, 4 травня, українська громада штату Вашінґтон привітала „Незгасиму свічку" Голодомору, яка прибула з Канади в США. У церемонії взяли урядовці і дипломати, президенти Конґресу Українців Канади (КУК) Павло Ґрод і Українського Конґресового Комітету Америки Михайло Савків, близько 300 місцевих українців, серед яких було багато молодих студентів та пластунів.

Програма почалася вступним словом Петра Дрогомирецького, президента Українського клюбу штату Вашінґтон. Зворушливу промову виголосив Конґресмен Джім МекДермот, ірляндець за походженням, який вказав на подібність ірляндського картопляного голоду та антиукраїнського геноциду 1932-1933 років.

Промовляли Посол України в США Олег Шамшур і Посол України в Канаді Ігор Осташ, П. Ґрод та М. Савків. Було зачитане привітання від губернатора штату Кристофера Ґреґуара. Була зачитана поезія та показаний уривок фільму про Голодомор. Свідок Голодомору Степан Горлач з Канади передав смолоскип Послові І. Осташеві та представникам української громади в США.

УККА

Передання смолоскипу „Незгасима свічка" в Сіетлі, Вашінґтон, (зліва) Павло Ґрод – президент Українського Конґресу Канади, Ігор Осташ – Посол України в Канаді, Степан Горлач – свідок українського геноциду, Олег Шамшур – Посол України в США, Михайло Савків – президент Українського Конґресового Комітету Америки та голова Крайового комітету з відзначення 75-ої річниці Голодмору 1932-1933 років в Україні.

УКРАЇНА ЗА ТИЖДЕНЬ

Україна увійшла в Комісію ООН з стабільного розвитку

КИЇВ. — Україна була вибрана до складу Комісії Організації Об'єднаних Націй зі стабільного розвитку на 2009-2012 роки, повідомила 6 травня прес-служба Міністерства закордонних справ. 29 квітня на сесії Економічної і соціяльної ради ООН Україна була одноголосно вибрана також членом Комітету програми і координації на 2009-2011 роки. Протягом терміну праці в цих організаціях Україна докладатиме зусиль для пожвавлення міжнародної діяльности в питаннях соціяльно-економічного розвитку і в адміністративно-бюджетній сфері ООН. Обрання України в ці органи засвідчило, на думку МЗС, її високий авторитет в ООН і підтримку міжнародним співтовариством її діяльности в соціяльно-економічному і фінансовому напрямах. Також, вважають у міністерстві, це визнання успішного досвіду взаємодії України з фондами і програмами системи ООН. У жовтні 2007 року Україна наполягала на продовженні реформування ООН. *(„День")*

Л. Черновецький - головний „ворог преси"

КИЇВ. — 2 травня, напередодні Всесвітнього дня свободи преси (5 травня), Інститут масової інформації у Києві оприлюднив висліди перевірки „Вороги преси-2007". Йдеться про представників влади, які найбільше перешкоджали діяльності журналістів. Другий рік поспіль першу позицію посідає посадник Києва Леонід Черновецький за посилення цензури. На другому місці – посадник Нової Каховки Володимир Коваленко, з подібними висновками. На третьому – депутат Верховної Ради від БЮТ Антон Яценко, якому належить ідея відновити карну відповідальність за наклеп. Четверту позицію посідає посадник Слов'янська на Донеччині Валентин Рибачук, який запровадив обшуки журналістів під час прибуття до міської Ради. На п'ятому місці – посадник Харкова Михайло Добкін, за тиск на місцеву телерадіокомпанію. Посадники міст неодноразово відкидали ці звинувачення. Водночас директор Інституту масової інформації Вікторія Сюмар сказала, що у 2007 році в Україні збільшився економічний, політичний і непрямий тиск на засоби масової інформації (ЗМІ) „Після 2004 року кількість конфліктів зменшується, хоча, як не прикро, в 2007 році зросла кількість непрямого тиску – це, як правило, економічний тиск на видання і внутрішньоредакційна цензура. Преса має функцію модератора, посередника між владою і суспільством, функцію контролера за діями влади. От якраз цієї ролі преси в Україні не відбувається. Навіть якщо людина і порушує якісь актуальні теми, на них просто ніхто не реагує" – каже В. Сюмар. У 1999-2005 роках міжнародна журналістська організація „Репортери без кордонів" реґулярно вносила президента України Леоніда Кучму до щорічного списку близько 30 світових ворогів преси. У звіті щодо ситуації зі свободою слова за підсумками 2007 року „Репортери без кордонів" помістили Україну на 92-ге місце, тоді як Росію – на 144-те. *(Бі-Бі-Сі)*

Комуністи хочуть залишити російську фльоту в Україні

СИМФЕРОПІЛЬ. — Перший секретар Кримського республіканського комітету Комуністичної партії України, народний депутат України (фракція КПУ) Леонід Грач почав збір підписів за те, щоб Чорноморська фльота Російської Федерації „навіки залишалася" в Севастополі. Підписи почали збирати 3 травня після традиційної зустрічі кримських партизан, на яку з'їхалися колишні партизани і члени їх сімей з усього Криму, а також з України, Росії, Білорусі. Головний комуніст Криму заявив, що нинішня влада України „ятрить одну і ту ж незаживаючу рану – Севастопіль. Сьогодні тут, на партизанській маївці в Кримських горах, оголошую про початок збору підписів проти виведення Чорноморської фльоти з Севастополя. Виступимо за те і доб'ємося, щоб Чорноморська фльота навіки залишався в місті бойової російської слави, в місті-героєві Севастополі", – заявив Л. Грач. Міністер закордонних справ України Володимир Огризко під час візити до Росії 15 квітня передав главі МЗС РФ Сергієві Лаврову проєкт меморандуму про етапи і порядок виведення до 28 травня 2017 року військових формувань Чорноморської фльоти РФ з місць її тимчасової дислокації на території України. Консультації щодо порядку виведення військових формувань ЧФ з України плянується провести в червні. Разом з тим в МЗС РФ спростували інформацію про заплановані консультації, підкресливши неактуальність для російської сторони обговорення Меморандуму про етапи і порядок виведення військових формувань Чорноморської фльоти РФ з території України. *(УНІАН)*

Балкани та Україна мають бути в ЕС і НАТО

СКОП'Є, Македонія. — Учасники дводенної зустрічі провідників країн Центральної і Східньої Европи, яка завершилася 3 травня в македонському місті Охрид, ухвалили декларацію про те, що всі країни реґіону, включно з Україною, повинні у майбутньому стати членами ЕС і НАТО. Президент Македонії Бранко Црвенковський, який головував на зустрічі, заявив, що процес евроатлантичної інтеґрації не можна вважати завершеним без включення всіх балканських країн та України до НАТО та ЕС. Президент Віктор Ющенко напередодні скасував свою участь у зустрічі. Таке рішення дипломатичні представники у Скоп'є пояснюють жалобою у зв'язку з загибеллю пасажирів вертольота Мі-8 на Чорному морі. Україну на зустрічі представляв міністер закордонних справ Володимир Огризко. У зустрічі в Охриді не брав участи президент Косова Фатмір Сейдію, позаяк деякі з 19-ти країн, які брали участь у зустрічі, не підтримали проголошення незалежности Косова. У 15 щорічній зустрічі, яка є неформальним політичним форумом країн Центральної і Східньої Европи, взяли участь представники 17 з 18 країн-членів Центральноевропейської Ініціятиви, започаткованої 1989 року. У зустрічі не брала участь Білорусь. Україна, Італія та Румунія надіслали своїх представників. У зустрічі також взяв участь президент Німеччини і, як гість, президент Туреччини, який заявив під час своєї промови про спільні цілі Туреччини і Европи в енергетичній галузі і висловив сподівання на завершення проєкту „Набуко". Членами базованої в італійському Трієсті Центральноевропейської Ініціятиви (ЦЕІ) є Албанія, Австрія, Білорусь, Боснія і Герцеґовина, Болгарія, Хорватія, Чехія, Угорщина, Італія, Македонія, Молдова, Польща, Румунія, Сербія, Словаччина, Словенія, Чорногорія, Україна. Наступна щорічна зустріч ЦЕІ відбудеться 2009 року в Сербії. *(Бі-Бі-Сі)*

Президент пропонує спростити процедуру всиновлення дітей

КИЇВ. — Про нові правила, визначені в указі голови держави щодо поліпшення соціяльного захисту дітей, повідомив 5 травня керівник Головної служби соціяльно-економічного розвитку президентського Секретаріяту Роман Жуковський. Указ передбачає запровадити так званий соціяльний пашпорт дитини і впорядкувати і вдосконалити процедуру введення реєстру потенційних усиновлювачів „таким чином, щоб ми могли переламати статистику". За інформацією Секретаріяту Президента, з близько 30 тис. дітей-сиріт минулого року всиновили лише 400. *(Радіо „Свобода")*

МЗС застерігає Росію щодо ракет

КИЇВ. — Міністерство закордонних справ України 6 травня вручило ноту протесту МЗС Росії щодо дій Чорноморської фльоти Російської Федерації у зв'язку з випробуванням авіяційної протичовнової ракети на території України. Речник МЗС України Василь Кирилич сказав, що росіяни підтвердили, що виявлена минулого місяця в Криму авіяційна ракета належить їм. Цією дією російська фльота порушила умови тимчасового базування на українській території, не попередивши про випробування ракет. Україна вимагає офіційних роз'яснень. 27 квітня в районі села Привітне Алуштинського району Автономної Республіки Крим було знайдено російську ракету. В. Кирилич зазначив, що випробування цієї ракети було здійснено 15 квітня, що суперечить угоді від 1997 року про статус та умови перебування ЧФ РФ на території України. „Україна наголосила на неприпустимості порушень, визначених у базових угодах щодо умов перебування ЧФ РФ на території України і висловила вимогу надати роз'яснення", – сказав він. Раніше українські військові неодноразово застерігали політичне керівництво, що Київ не має можливости знати, які ракети бере на озброєння ЧФ Росії в Україні, в тому числі носії ядерного озброєння. *(Бі-Бі-Сі-)*

За гроші ЕС в Україні побудують п'ять центрів для нелеґалів

ЛЬВІВ. — В Україні створюватимуть п'ять центрів для утримання нелеґальних міґрантів, яких країни Евросоюзу повертатимуть згідно з угодою про реадмісію. Для створення центрів утримання нелеґалів Евросоюз виділив 30 млн. евро. Україна зобов'язалася до 2010 року збудувати або переобладнати у відповідности до европейських вимог приміщення, де б могли перебувати нелеґали до часу їх відсилання. Представник правозахисної організації „Міжнародна амнестія" в Україні Наталя Дульнєва заявила, що громадянське суспільство практично усунули від здійснення цієї угоди. Правозахисним організаціям, які займаються проблемами біженців та нелеґальних міґрантів, нічого не відомо про деталі угоди з реадмісії. Не було проведено жодних попередніх аналіз, чи вистачить п'яти центрів. „ЕС повинен мати якусь угоду з Україною, щоб вона забезпечила спеціялістів, забезпечила доступ, дотримання прав, умови, а не просто дати 30 млн.", – вважає Н. Дульнєва. *(„Німецька хвиля")*

О. Мороз пошле В. Семенюк на президентські вибори

КИЇВ.— Провідник Соціялістичної партії України (СПУ) Олександер Мороз не має наміру брати участь у наступних виборах Президента України, заявив він 5 травня, у Львові. З'їзд Соцпартії ухвалив, що кандидатом від СПУ на президентських виборах буде голова Фонду Держмайна України Валентина Семенюк-Самсоненко. Водночас провідник СПУ зазначив, що він ще не збирається на політичну пенсію і бачить своїм завданням повернути СПУ той статус і авторитет, які партія мала до останніх парляментських виборів. „Немає такої політичної сили, яка настільки сильно, як соціялісти, бажала б продовження повноважень уряду Юлії Тимошенко. Ми щиро бажаємо цього, оскільки немає інших арґументів, щоб переконати громадян, що подібний авантюризм неприпустимий", – заявив О. Мороз. *(„Кореспондент")*

Росія перелякалась української горілки

ЛЬВІВ. — Російські урядовці серйозно занепокоєні тим, що з вступом до Світової організації торгівлі Україна заллє російський ринок горілкою. За словами заступника міністра економічного розвитку і торгівлі Російської Федерації Андрія Белоусова, рівень захисту українського ринку нижчий за російський на кілька позицій. Чиновник стурбований тим, що Україна скасувала ввізне мито на алькоголь. Цей крок призведе до того, що Україна імпортуватиме якісні алькогольні вироби, тоді як український алькоголь масово вивозитимуть у Росію. Незважаючи на натяки про низьку якість української горілки, саме її кілька років поспіль визнавали кращою у Росії. *(„Високий Замок")*

НА ТЕМИ ДНЯ

Нелеґали – такі ж люди, як ми

Р. Л. Хомяк

ВАШІНҐТОН. – Одним з показників того, що „що хвилює громадськість“ є теми, які з’являються в електронній пошті, зокрема це депеші, які мої кореспонденти повторюють. Комп’ютерською термінологією це називається „forward“. Сленґом з моїх молодих років це називається „подай далі“ (обов’язково з наголосом на першому складі обох слів).

Не раз в моїй скринці електронної пошти (е-мейл) з’являється п’ять-шість листів на ту саму тему або цей самий текст, „поданий далі“ мені п’ятьмашістьма кореспондентами. Це тема, яка їм подобається (яка їх „хвилює“, жарґоном совєтської журналістики) і з якою вони хочуть поділитись з якомога більше людьми. При допомозі нинішних комп’ютерних систем це дуже прості кроки, повністю автоматизовані клацання по клявішах.

Один мій знайомий, коли побачить на електронному листі позначку „FWD“, себто, що це повторна висилка, він відразу її анулює, викидає з комп’ютерної скриньки, не читаючи її. Не називаю цього мого знайомого, бо, може, він не хоче, щоб усі знали, як він ставиться до пошти „подай далі“. Знову ж я такі листи відкриваю і кидаю оком на текст, а іноді повністю читаю, ба більше – деякі з тих депеш або їх частини зберігаю в комп’ютері для майбутнього використання. Крім того, я маю уяву про те, що хвилює громадськість.

Протягом останніх рокудвох я помітив чимало листів на тему іміґрації до Сполучених Штатів, точніше – тексти проти іміґрантів. В країні зростає ненависть до іміґрантів – нелеґальних і леґальних. Американська журналістка Даєн Соліс, яка вже багато років пише на іміґраційні теми, каже, що такого тиску й ненависти до іміґрантів не було в Америці від 1950-их років. (Розмова з Д. Соліс опублікована у березневому випуску за 2008 рік журналу „Columbia Journalism Review“). Усі кандидати на президента США і кандидати на членів Конґресу, міських рад дуже уважно висловлюються щодо питань іміґрантів, бо здебільшого учасники передвиборних зустрічей не хочуть слухати про якийсь гуманний підхід до проблеми іміґрантів взагалі, а нелеґальних зокрема. У вірджінському містечку біля Вашінґтону посадник хотів побудувати приміщення, в якому люди, які шукають за працею, на день-два могли б збиратись для зустрічей з працедавцями, замість стояти під голим небом на стоянці авт. За цей гуманний і ефективний захід міський голова програв вибори. Як казала журналістка Д. Соліс, такої ненависти до чужинців, які хочуть поселитись в Америці, не було вже пів століття! (А їх, тих нелеґальних іміґрантів, тепер в Америці 12 млн. або й більше).

Окремі „творчі сили“ в Інтернеті виписують антиіміґрантські пасквілі й плякати, цілі тексти з ілюстраціями проти цих „злочинців“: вони тут нелеґально, значить – вони злочинці; ніякої амнестії їм не давати; депортувати їх до країн, з яких вийшли. Це суть полеміки, яку творять для електронної пошти американці і посилають своїм знайомим, а деякі з них зненацька передають такі „плякати“ далі до своїх знайомих і за лічені години сотні тисяч, може, й мільйони осіб з доступом до Інтернету читають злісні думки, деякі з них з задоволенням потирають руки і поширюють їх далі. Треба тільки „клацнути“ на комп’ютері „FWD“ і вибрати зі свого електронного адресаря імена друзів і знайомих, щоб з ними поділитись новою атакою проти тих чужинців.

Наприклад, цитую з одного електронного листа, який прийшов до мене: Каліфорнія стала „Мексіфорнією“. Це назва книжки якогось борця-ксенофоба, який нарікає на мексіканських іміґрантів, які перетворюють Каліфорнію в „Мексіфорнію“.

Як це завжди буває з нетерпимістю, люди, які розповсюджують такі галасливі й образливі заяви, завжди підкреслюють, що вони не мають нічого проти чужинців; вони тільки проти нелеґальних чужинців. (Колись в Радянському Союзі „не було“ антисемітизму. Були аґітатори й автори які виступали проти сіонізму, а не проти євреїв). А в американських південних штатах у 1950-их і 1960-их роках „народ“ виступав не проти негрів, які домагались права голосу, а проти „зовнішних аґітаторів“ –людей, які приїжджали з північних штатів і аґітували за громадянські права в південних штатах. І польський уряд в західній частині України між світовими війнами нічого не мав проти „пожондних русінув“, тільки революційних борців за права українців тягав по судах і саджав у в’язниці й концентраційні табори.

Все це, як кажуть в Україні, „нормально“. Тільки мені тяжко зрозуміти, що цією ксенофобією займаються українці, які, думається, мали б краще розуміти справжню суть справи і поучати своїх співгромадян. В моїй електронній поштовій скринці з’являється повно повторних листів на цю тему, які „подають далі“ брати і сестри козацького роду. Роблю висновок: вони, українці-іміґранти або діти і внуки іміґрантів (леґальних і не зовсім леґальних) схвалюють такі помиї на людей, які хочуть жити в Америці, – так, як ми!

Сливе усі розважливі американці згідні з тим, що діючий американський закон про іміґрацію треба реформувати, пристосувати до нинішних потреб Сполучених Штатів. Сама тільки американська комп’ютерна індустрія, яка є великою льокомотивою американської економіки, не може стягнути до США адекватної кількости спеціялістів навіть на обмежений час. Бил Ґейтс, засновник потужної корпорації „Майкрософт“, щокілька місяців приїздить до Вашінґтону і з’ясовує членам Конґресу необхідність змінити і модернізувати іміґраційні закони. Торік новий законопроєкт доходив до схвалення в Конґресі, але застряг в Сенаті. Тим часом в усіх штатах і засобах масової інформації було повно галасу, бо

(Закінчення на стор. 27)

Помер Стефан Гавриш

Св. п. Стефан Гавриш

5 травня відійшов у вічність, на 89-му році життя, Стефан Гавриш – уродженець села Медвежі, що на Дрогобиччині. У 1939 році більшовики внесли С. Гавриша до „чорних списків“ як члена Організації Українських Націоналістів. У 1941 році він сидів у тюрмі дрогобицького НКВД. Він підпав під горезвісний дрогобицький „процес 64“, на якому половині підсудних присудили смертну кару, а іншим – багатолітні сибірські табори. Разом з іншими в’язнями С. Гавриша перевезли до Самбора, де 27 червня 1941 року відбувався розстріл. Юнака врятувало те, що його прикрило скошене кулями мертве тіло сусіда з камери. Згодом люди витягли його напівживого з-під купи трупів. Повернувшись додому, С. Гавриш записався до української поліції і не раз боронив українську справу, не одного врятував від німецької напасти.

У 1944 році С. Гавриш попрощався з рідним краєм. У вирі війни перейшов кордон, при цьому був зв’язковим УПА. У 1950 році доля закинула С. Гавриша в Америку, де він із запалом узявся за суспільно-громадську працю на користь українства.

С. Гавриш був діяльним членом Українського Народного Союзу – вісім років був Головним радним і Головним організатором. Впродовж 27 років він був членом Клюбу заслужених союзовців і за цей час придбав для УНСоюзу 2,500 нових членів, сприяв заснуванню 16 нових відділів. Секретарем 83-го Відділу він був 18 років, а головою найактивнішої Філядельфійської округи – 40 років. С. Гавриш брав активну участь у розбудові Союзівки, ряд років був інструктором на курсах секретарів.

С. Гавриш був екзекутивним директором Злученого Українського Американського Допомогового Комітету, членом екзекутиви Українського Конґресового Комітету Америки, головою діяспорного Центрального комітету Дрогобиччини, членом Головної управи „Самопомочі“, координатором чоловічого хору „Прометей“ у Філядельфії .

С. Гавриш, відвідавши після 50-річної розлуки Україну, став палким будівничим української справи. З його ініціятиви філії ЗУАДК були створені у Києві, Львові, Миколаєві. Багатьом вищим навчальним закладам завдяки сприянню С. Гавриша було передано багатотомну енциклопедію „Британіка“ та нові словники англійської мови. Допомогу отримували школи, бібліотеки, сиротинці. Особливо багато він зробив для розвитку української справи на східних теренах України. Він фінансово підтримував Науковий центр українїстики в Гарвардському університеті, долучився до видання чотиритомного збірника географічних, історичних, етнографічних матеріялів та мемуарів „Дрогобиччина – земля Івана Франка“.

У центрі Львова – новий фонтан

ЛЬВІВ. – 4 травня у Львові на площі перед Національним театром опери та балету ім. Соломії Крушельницької врочисто відкрили фонтан, про який говорили вже декілька років. На спорудження фонтана збирали гроші пересічні жителі міста і декілька фірм за допомогою акції „Разом зробимо більше“.

На відкритті міський голова Андрій Садовий сказав: „Львів завжди мав проблеми з водою – колись замурували річку Полтву, тепер ми намагатимемося зробити все, щоб у місті було якомога більше фонтанів“. Проект фонтану розробив інститут „Містопроєкт“. *(„Львівська газета“, „Високий замок“)*

На фото: львів’яни та гості міста під час відкриття нового фонтану.
Фото: УНІАН

АМЕРИКА І СВІТ

Дж. Буш просить 770 млн. дол. для вирішення харчової кризи

ВАШІНҐТОН. — Президент Джордж Буш переконаний, що запропонована його Адміністрацією та схвалена Конґресом низка заходів щодо збудження економіки допоможе американцям пережити складні часи. Заяви Дж. Буша прозвучали 3 травня у штаті Мізурі під час відвідин технологічного виробництва. Дж. Буш все ще не визнає, що економіка країни переживає рецесію. Білий Дім стверджує, що доказів цього покищо немає. Напередодні Дж. Буш закликав Конґрес країни виділити 770 млн. дол. для вирішення харчової кризи у світі та у США. Президент прагне допомогти селянам у бідних реґіонах світу вирощувати більше харчових культур. Він також пропонує купувати харчі, що йдуть на гуманітарну допомогу, у фармерів у країнах третього світу. Частину грошей, які просить Дж. Буш, а саме 60 млн. дол., Президент пропонує для посилення внутрішньої програми харчових талонів, які видаватимуть бідним американцям. За цією програмою талони на продукти отримає 26 млн. осіб. Дж. Буш хоче збільшити їх кількість до 28 млн. *(„Голос Америки")*

Генсек ООН стурбований харчовою кризою у світі

БЕРН, Швайцарія. — Генеральний Секретар ООН Бан Кі-Мун на дводенній конференції у Берні 29 квітня заявив про ініціятиву створення спеціяльного органу для подолання харчової кризи та допомоги фармерам у країнах, що розвиваються. На сьогодні першочерговістю, за словами Генерального секретаря, є нагодувати голодних, кількість яких за даними ООН може сягнути 100 млн. осіб. Він закликав країни-жертводавці ліквідувати дефіцит у фінансуванні продовольчої програми ООН, який на сьогодні складає 755 млн. дол. Зростання цін на харчі у світі ООН вважає безпрецедентним викликом ґльобального маштабу. *(„Голос Америки")*

Д. Медведєв вступив на посаду президента Росії

МОСКВА. — Дмитро Медведєв, 7 травня тримаючи праву руку на Конституції, склав присягу в Андріївській залі Великого Кремлівського палацу, після чого голова Конституційного суду Росії Валерій Зорькін оголосив про вступ Д. Медведєва на посаду президента Росії. У своїй першій промові в якості президента Д. Медведєв зобов'язався зробити символом свого керівництва принцип дотримання законности і сказав, що його першочерговістю буде розширення громадянських та економічних свобод. Він сказав, що працюватиме, щоб зробити російську державу більш справедливою і дбайливою. Він запевнив, що „працюватиме з повною самовідданістю". Очікують, що Володимир Путін стане прем'єрміністром та обійматиме посаду провідника правлячої партії. В. Путін не приховує намірів залишатися провідною політичною постаттю в Росії. Аналітики також не виключають, що він може повернутись на президентську посаду 2012 року, коли завершаться повноваження президента Д. Медведєва. Одначе, напередодні інавґурації президента Д. Медведєва московська міліція та правоохоронці заблькували марш протесту у російській столиці. Сотні демонстрантів, у центрі Москви, були розігнані правоохоронцями та аґентами безпеки. Організатори демонстрації були вимушені скасувати акцію під загрозою арештів. За словами очевидців, принаймі одна особа була арештована за розгорнення антиурядового плякату. В іншій частині міста міліція заблькувала 17 провідників опозиції в московській квартирі аби не допустити їх участи в демонстрації протесту. В. Путін три роки тому відверто проіґнорував інавґурацію провідника Помаранчевої революції Віктора Ющенка, приславши на церемонію віцепрем'єра уряду. Тепер, коли Москва міняла провідника, Київ продемонстрував ще більшу байдужість – на інавґурацію Д. Медведєва не поїхав не те що віцепрем'єр, там не було навіть жодного міністра. Українську делеґацію на церемонії представляв Олег Дьомін, який після провалу на Букарештській зустрічі втратив ранґу посла і зараз є лише виконувачем обов'язків Посла України в Росії. *(УНІАН, Бі-Бі-Сі, „ Голос Америки")*

Перемоги Б. Обами та Г. Клінтон

ВАШІНҐТОН. — Барак Обама переміг 6 травня на попередніх виборах кандидата на президента США від Демократичної партії у штаті Північна Каролайна. Цю перемогу розглядають як важливий крок до висування Б. Обами кандидатом на президента. Його суперниця Гілярі Клінтон цього разу здобула першість у штаті Індіяна. У той же час Республіканська партія уже визначилася з кандидатом. Ним став сенатор Джон МакКейн. Президентські вибори у США відбудуться у листопаді цього року. *(Радіо „Свобода")*

У М'янмарі близько 24 тис. жертв урагану Нарґіс

РАНҐУН, М'янмар. — Державне телебачення М'янмару повідомило 4 травня, що близько 24 тис. осіб загинули у висліді буревію, який 3 травня вразив район дельти найбільшої в країні ріки – Іраваді. Згідно з повідомленнями, ураган знищив або пошкодив понад 20 тис. будинків. Військова влада М'янмару проголосила центральні та південні райони країни зоною лиха. У місті Лабута, в районі Іраваді, зруйновано 75 відс. будинків і у 20 відс. будинків вітром знесло дахи. У головному місті країни Ранґуні наразі немає електроенерґії і є перебої з водопостачанням, немає зв'язку, дороги заблоковані поваленими деревами, ціни на харчі зросли удвічі. Мине чимало днів доки буде відомо про справжній маштаб завданої шкоди. Сила вітру під час урагану сягала 190 км/год. Ураган „Нарґіс" після М'янмару попрямував до Таїлянду. У М'янмар почала надходити перша допомога з-за кордону. Сполучені Штати, Китай та Европейський союз запропонували країні грошову допомогу та засоби першої необхідности. Індія послала два військові кораблі з харчами, наметами та медикаментами. США виділили 3 млн. дол. на допомогу постраждалим від стихійного лиха у М'янмарі. Попередньо Вашінґтон уже виділив 250 тис. дол. Президент Джордж Буш 6 травня висловив свої співчуття постраждалим та закликав військовий уряд М'янмару допустити до реґіону американські рятувальні команди. Про це він заявив під час вручення Конґресової золотої медалі провідникові опозиції М'янмару Аун Сан Су Чжі. Президент США назвав нобелівського лавреата хороброю жінкою і потужним голосом у боротьбі проти військової диктатури у М'янмарі. *(Бі-Бі-Сі, „Голос Америки")*

Дії Росії в Абхазії та Осетії

ТБІЛІСІ, Грузія. — 30 квітня Грузія назвала пляни Росії збільшити свої миротворчі війська в Абхазії та південній Осетії „початком повномаштабної військової аґресії". Грузинський міністер закордонних справ Давид Бакрадзе сказав, що Росія має на меті зовсім не утримання миру. Чергове загострення взаємин між двома країнами спалахнуло після того, як Росія оголосила, що відряджає додаткові підрозділи у реґіони, які міжнародна спільнота визнає територією Грузії. Раніше російський міністер закордонних справ Сергій Лавров сказав, що Росія до війни не готується, але завдасть удару у відповідь, якщо грузинські війська увійдуть на територію тих реґіонів. Тим часом Европейський союз закликав Росію до стриманости у конфлікті з Грузією щодо сепаратистських реґіонів Абхазії та Південної Осетії. Керівник зовнішньо-політичного відомства ЕС Гав'єр Солана назвав нерозумним рішення Москви надіслати додаткових миротворців до реґіону. Грузинський посол до ООН Іраклій Аласанія каже, що за запеклою риторикою Москви криються її територіяльні амбіції. *(Бі-Бі-Сі)*

Приміщення ООН реставрують

НЮ-ЙОРК. — 6 травня у Ню-Йорку почали реконструкцію будівлі ООН. У церемонії з цієї нагоди брав участь Генеральний секретар ООН Бан Кі-Мун. Штаб-квартирі організації вже виповнилося майже 60 років, і вона потребує переоснащення. Стрункий хмаросяг ООН називають іконою модерністської будівлі та визначною спорудою Мангетену. Одразу після війни його спроєктував комітет архітекторів з участю славетного „Le Corbusier". Тепер будівля, якою багато-хто захоплюється, може вважатися застарілою. Вона напхана небезпечним азбестом і не має системи розбризкувачів води на випадок пожежі. У підвали постійно просочується вода з сусідньої ріки. Увесь комплекс штаб-квартири ООН, включно з Генеральною асамблеєю, має бути реконструйований до 2013 року. Вартість роботи – 9 млрд. дол. Проєкт залишався на паперах з 1995 року і зазнавав критики за високу ціну. Нюйоркський магнат – забудовник Доналд Трамп колись пропонував провести реконструкцію швидше і дешевше. Тепер проєктом керує архітектор Майк Адлерштайн, який опікувався реставрацією статуї Свободи. *(Бі-Бі-Сі)*

Оголошено результати виборів президента Зімбабве

ГАРАРЕ, Зімбабве. — Майже через п'ять тижнів після президентських виборів виборча комісія країни 2 травня оголосила офіційний вислід: Морґан Цванґірай – провідник опозиції – переміг нинішнього президента Роберта Муґабе, але з недостатньою перевагою, тому призначено другий тур голосування. Комісія повідомила, що М. Цванґірай здобув 47 відс. голосів, а Р. Муґабе 43 відс. Опозиція відкинула цей вислід як скандальний і такий, що його можна визначити, як грабунок серед білого дня. Оглядачі говорять про диктаторський стиль урядування чинного президента країни Р. Муґабе, який обіймає свою посаду останні 28 років, протягом яких Зімбабве стало світовим провідником щодо зростання інфляції. (*Бі-Бі-Сі*)

Пропозицію розміщення ПРО в Польщі та Чехії схвалено

ВАШІНҐТОН. — Комітет Сенату США у справах збройних сил 2 травня схвалив пропозицію щодо розміщення систем Протиракетної оборони (ПРО) у Чехії та Польщі. Він дозволив включити витрати на встановлення елементів ПРО в оборонний бюджет країни на наступний рік, який складає майже 550 млрд. дол. Цю ініціятиву Президента Джорджа Буша має схвалити Сенат, погодити Палата представників і парляменти Чехії та Польщі. Комітет також заявив, що потребує незалежної оцінки доцільности і здійсненности пляну створення космічного перехоплювача ракет. США хочуть встановити радар і перехоплювачі ракет у Східній Европі, щоб запобігти можливим нападам з боку Ірану і Північної Кореї. Проти цього пляну виступає Росія, яка вважає американські системи ПРО загрозою власній безпеці. *(Радіо „Свобода")*

В Іраку застрелили журналістку

БАГДАД, Ірак. — За повідомленням поліції міста Мосул від 4 травня, Сірва Абдул-Вахаб їхала до праці в таксі, коли автомобіль зупинили бойовики. Журналістку змусили вийти з таксі та вбили пострілом в голову. За оцінками Комітету захисту журналістів, що базується в Ню-Йорку, Ірак є найнебезпечнішою країною для праці представників засобів масової інформації. Від часу чужоземного військового вторгнення у 2003 році в Іраку загинули 127 іракських та чужоземних журналістів. *(Радіо „Свобода")*

КОМЕНТАР З ПРИВОДУ

В українському секторі „Вікіпедії" – 100,000 статтей!

Володимир Білецький,
доктор технічних наук, професор, керівник проєкту і редактор української „Гірничої енциклопедії", шеф-редактор аналітичного журналу „Схід".

„Вікіпедія", як відомо, – це унікальний міжнародний інтернет-проєкт енциклопедії, який твориться багатьма (сьогодні їх кількість – 250) мовами світу. 28 березня кількість статтей в українській „Вікіпедії" перевищила 100 тис. Це – важлива етапна подія у розвитку цього інтернет-продукту українською мовою.

У прес-релізі „УкрВікі" подається інформація про джерела проєкту і зазначаються основні характеристики мовних секторів-провідників „Вікіпедії", а саме, що „Вікіпедія" виникла 15 січня 2001 року як англомовний проєкт для створення онлайн-енциклопедії, який набув значної популярности серед користувачів мережі, і пізніше з'явилися розділи „Вікіпедії" іншими мовами, з українською включно.

На сьогодні кількість статтей в англомовній „Вікіпедії" перевищує 2,3 млн., кількість статтей у всій „Вікіпедії" – понад 10 млн. За англійською йдуть німецька (728 тис.) та французька (639 тис.). Найрозвинутішу енциклопедію серед наших сусідів мають поляки — об'єм польської „Вікіпедії" становить приблизно 500 тис. статтей і посідає за цим показником четверте місце. Російська „Вікіпедія" налічує понад 250 тис. статтей. Існують „Вікіпедії" мертвими мовами (латинська, санскрит, готська та інші), штучними мовами (есперанто, волапюк та інші).

У прес-релізі зазначається, що „переважна більшість статей, у всіх мовних розділах „Вікіпедії", пов'язані між собою перехресними посиланнями і розвиваються паралельно й у тісній взаємодії одна з одною. „Вікіпедія" відкрита для всіх, і будь-який читач може навіть без попередньої реєстрації внести зміни в кожну з її статтей. Відкритість „Вікіпедії" не обмежується лише цим – вона вільна і для використання: усі матеріяли проєкту безкоштовно доступні через Світову мережу і можуть вільно використовуватись будь-якими людьми чи організаціями, у тому числі й у власних комерційних цілях, за умови дотримання вільної ліцензії.

Робота з проєктом проста і наочна: завдяки технології Wiki з її зручними і простими правилами розмітки тексту, можна з легкістю додати в статтю, що зацікавила, нову інформацію, зображення, гіперпосилання на іншу статтю або зовнішнє джерело, переформулювати текст, поділитися розуміннями зі співавторами статті, або просто додати пропущену кому. „Вікіпедія" стійка до помилок і динамічна: хоча вона і відкрита для будь-яких змін у переважній більшості статтей, її відкрита структура дозволяє настільки ж оперативно виправляти наслідки як помилок, так і навмисного шкідництва. Виправити легше, ніж зіпсувати – завдяки доступній усім охочим можливості відслідковувати зміни і відновлювати попередній варіант статті негайно. Тому кожна зі статтей перебуває в безупинному розвитку, і чим більше учасників — тим кращі статті".

Як бачимо, віртуальна енциклопедія має якісно нові можливості, якими переважає будь-яку з паперових енциклопедій світу. На базі цих аналізів українські вікіпедисти роблять висновок, що „цілком реальним є створення за допомогою технології Вікі достовірного і надійного універсального джерела знань, яке буде доступним для всіх бажаючих. Таким чином, і українська „Вікіпедія" може стати найповнішим джерелом інформації про світ українською мовою".

Більш ніж річна практика уча-

(Закінчення на стор. 15)

Уточнюємо прізвище

У ч. 16 „Свободи" було вміщено статтю Володимира Левенця „Будьмо учасниками будівництва Патріяршого собору", у якій з помилкою подано прізвище голови комітету Зенона Васильккевича. На жаль, автор теж подав прізвище з помилкою. Просимо дописувачів перевіряти написання прізвищ перед висиланням дописів до редакції.

З 12 травня – нові ціни на пошті

Пошта США з 12 травня впроваджує нові ціни на послуги з пересилання відправлень. За лист першої кляси (first-class mail) вагою до однієї унції треба буде платити 42 центи, до двох унцій – 59 центів, за поштову картку – 27 центів, за великий конверт – 1 дол., грошовий переказ (money order) – 1.05 дол., Certified mail – 2.70 дол., листи за кордон – 94 центи, в Канаду і Мехіко – 72 центи.

Випущено стандартні марки з зображенням прапора США і різних періодів доби – світанку, дня, вечора і ночі.

АКТУАЛЬНА ТЕМА

Ядерна війна на порозі Святої землі?

Днями в Єрусалимі відбулася міжнародна конференція „Росія, Близький Схід та виклик радикального ісляму". Конференцію організували Інститут стратегічних досліджень ім. Адельсона, очолюваний відомим радянським дисидентом і державним діячем Ізраїлю Натаном Щаранським, та Інститут евро-азійських досліджень при Міждисциплінарному університетському центрі в Герцлії (керівник — колишній Посол Ізраїлю в Україні та Росії Цві Маген). Серед ізраїльських учасників – високопоставлені представники Міністерства закордонних справ, депутати Кнесету, колишні керівники розвідки „Моссад" та Генерального штабу, відомі експерти з питань Близького Сходу. Дискусія відзначалася безпрецедентною відвертістю і стурбованістю обох сторін щодо погіршення ситуації з безпеки в реґіоні. Оскільки обговорювана на цій конференції тема є важливою і для українського читача, передруковуємо (з незначними скороченнями) з київської газети „День (з ч. 75, з 23 квітня) післяконференційні нотатки Юрія Щербака, Надзвичайного і Повноважного Посла України, першого Посла України в Державі Ізраїль (1992-1994 роки).

1. Іслям і світовий порядок

Незважаючи на участь в єрусалимській конференції представників різних, часто протилежних політичних сил Ізраїлю, попри гострі суперечки в суспільстві, розколотому навпіл ставленням до питань миру, безпеки і ціни компромісів, позиція господарів конференції була на диво одностайною й консолідованою: найбільшою небезпекою для існування держави Ізраїль сьогодні визнано Іран з його ядерно-ракетною програмою та нацистською ідеологією президента Ахмадінеджада, який погрожує Ізраїлеві тотальним знищенням.

Загрози ядерного джигаду ізраїльське суспільство сприймає надзвичайно серйозно та болюче. Саме напередодні конференції в Ізраїлі скінчилися широкомасштабні навчання з цивільної оборони, спрямовані на відпрацювання методів захисту населення в умовах масованої ракетної атаки.

Колишній начальник генштабу армії Ізраїля Моше (Буґі) Аялон (нині – аналітик Інституту стратегічних досліджень) з військовою точністю і однозначністю формулювань зазначив, що ісламський радикалізм загрожує не лише Ізраїлеві, а й усьому світовому порядку. На його думку, сьогоднішній виклик войовничого ісляму нагадує ситуацію у світі напередодні Другої світової війни. Політика поступок з боку Ізраїлю, США та ЕС щодо Палестинської автономії та особисто Ясира Арафата, колишнього провідника руху „Фатх", призвела до катастрофічних наслідків: крім агресивного Ірану, що через два роки поставить виробництво ядерної зброї на конвеєр, на кордонах Ізраїлю, у смузі Гази, з'явилося нове радикально-ісламське утворення – Хамастан, яке ставить собі за мету знищити Ізраїль та щоденно обстрілює південні райони держави ракетами „Касам", здійснює рейди бойовиків, вбиваючи як військових, так і мирне населення Ізраїлю.

„Ми слухали голоси з Німеччини (напередодні Другої світової війни), бачили, як нацизм змінює сили, але не робили нічого – і це призвело до всесвітньої катастрофи, – заявив генерал. – Чи дослухається світ до голосів з Теграну? До закликів щодо „остаточного вирішення єврейського питання"? Світ мовчить і чекає. Але відомо – якщо пролунають ядерні вибухи, виправити ситуацію буде набагато складніше, якщо взагалі можливо".

Ізраїльські доповідачі підкреслювали, що режим „Гамас", який шляхом кривавого терору супроти братів-палестинців захопив контролю над смугою Газа, здатен подолати опір слабкого уряду Палестинської автономії на Західньому березі Йордану, що завдасть руйнівного удару по стратегічних позиціях Ізраїлю.

Якщо „Гамас" – це радикальний сунітський рух, який має широку підтримку членів мусульманського братства в Єгипті та Йорданії, то „Гезболла" (рух шиїтів, активно підтримуваних Іраном та Сирією) фактично створив „державу в державі", зміцнивши свої позиції в Лівані. Один з доповідачів запропонував іншу метафору: Ліванський уряд – це слабка держава всередині фортеці „Гезбола", яка все більшою мірою підпадає під вплив непримиренних радикалів, котрі перетворюють цю країну на ще один осередок напруги на Близькому Сході.

Драматично прозвучала доповідь провідникаа опозиції, колишнього прем'єр-міністра Ізраїлю Беніаміна (Бібі) Нетаньягу. Він почав з історичних аналогій, нагадавши про порушення балансу сил в Европі в XIX-XX ст. завдяки зростанню пруського мілітаризму та німецько-нацистської військової машини.

На його думку, світ є свідком ситуації, небаченої дотепер в історії, – гльобального зростання войовничої релігійної ідеології ісляму, виплеканої у медресе (релігійних школах). Сили, яка не визнає західніх демократичних цінностей і не приймає сучасної концепції ринку. Сили, яка будується на насильстві, готова без вагань застосовувати ядерну зброю і бореться не лише з „невірними", але й з поміркованим ісламом.

„Ми, Ізраїль, стоїмо в центрі нової релігійної війни, ми перебуваємо на передовій лінії Заходу, — підкреслив Б. Нетаньягу. — Ісламські радикали ненавидять нас передусім як демократичну країну Заходу"... Іран пришвидшує свою ядерну програму, і йому залишилося не більше трьох років до своєї мети, – дав похмурий прогноз Б. Нетаньягу. – Іран стане першою ядерною країною в історії, проти якої будуть безсилі фактори ядерного стримування. Ніщо не зупинить іранців — ні застосування сили, ні страх одержати удари відплати".

Колишній (і цілком імовірно, майбутній) прем'єр-міністер Ізраїлю, поділяючи думку багатьох учасників конференції, порівняв ситуацію 1938 року в Европі, коли

(Закінчення на стор. 19)

Національній культурі – увагу й підтримку

Коли наприкінці минулого року Конституційний суд України спеціяльним рішенням узаконив, що всі неукраїномовні кінофільми в межах країни мусять бути дубльовані українською або мати україномовні титри, гістерична реакція антиукраїнських сил дозволила краще побачити дві речі: по-перше, в якій мірі інформаційний простір України окупований Москвою і, по-друге, – саме ця гістерія засвідчила, що Конституційний суд прийняв правильне рішення, оскільки боротьба за мову кіна – це боротьба за той вид мистецтва, який має найбільший вплив на суспільство. Можна тільки пошкодувати, що той добрий крок в напрямі відродження української національної культури не був зроблений відразу з проголошенням незалежної Української держави. Скориставшись нерішучістю київської влади, Москва зберегла у своїх руках всі ефективні засоби формування суспільної свідомости, тому тепер не приховувала крайнього роздратування з приводу згаданого рішення КС України: російське міністерство закордонних справ навіть виступило з заявою протесту. Мовляв, Україна порушує конституційні права російськомовного населення. В антиукраїнській пресі друкувалися висмоктані з пальця „прогнози“, що українізація кіномистецтва обернеться для держави великими збитками, бо залі кінотеатрів неминуче спорожніють.

Тим часом цього не сталося навіть на українському Сході. Цікавого й дуже перспективного досвіду в переведенні чужомовних фільмів на українську набула київська компанія „В енд Н“, яка представляє в Україні права декількох голівудських кіностудій і є засновницею першої в Україні мережі комерційних кінотеатрів „Кінопалац“. На запитання журналістів, чи не залишають глядачі кінозалі, коли фільм іде українською мовою, директор цієї компанії Богдан Батрух розповідає: „В моїй практиці було інакше. Телефонує якось директор луганського кінотеатру й дивується: вони попереджали відвідувачів, що фільм – україномовний, а ті все одно йдуть на сеанси. То політики вважають, що Україна поділена на дві половини, наша ж статистика свідчить, що це не так. Для аналізи беремо російські фільми й порівнюємо, як на них глядач іде у нас і як – у Росії. Так само зіставляємо відвідування продубльованих українською голівудських стрічок і той самий показник у сусідній країні. Висновок: українці ходять передусім на україномовний Голівуд. За останні три місяці 2007 року касовий збір у нас становив 66,222,770 грн. За перші три місяці 2008 року, коли почав діяти закон про обов’язкове дублювання фільмів державною мовою, – 77,717,598 грн.“. Секрет успіху – в якості перекладів, в правильності і красі рідної мови.

Отже, кригу зламано. В ім’я розвитку цього здорового процесу Президент Віктор Ющенко своїм указом звільнив від податку на додану вартість квитки в кінотеатрах на національні фільми та чужоземні, дубльовані українською мовою.

Такої ж рішучости і послідовности очікують всі інші ділянки української культури, адже в цілому вона залишається в тяжкому становищі. Послухаймо думку відомого українського культуролога, професора Національного університету „Києво-Могилянська академія“ Ігоря Лосєва: „Сучасну українську культуру тяжко розглядати в тому самому контексті, що й культуру польську, румунську, чеську, бо вона не є настільки ж репрезентативним представником України, як польська культура Польщі чи румунська Румунії. Нині українська культура на власній етнічній території є явищем марґінальним, проблемним, вона змушена боротися за просте право існувати в Україні... У цьому сенсі тяжко сказати, скільки своїх внутрішніх сил українська культура може віддати на власний розвиток, а скільки треба виділити на боротьбу і протистояння тим силам, що не полишають надій остаточно відкинути її на узбіччя. Нинішня наша культура функціонує в умовах цілком фронтових, а вимріяна держава аж дотепер має доволі невизначений національний характер і не поспішає формувати власну культурну політику“.

Так, Українська держава боргує перед українською національною культурою, але й боргує суспільство, за старою звичкою чекаючи вказівок зверху і ще не вповні здаючи собі справу з того, що не воно служить державі, а держава – йому.

СВОБОДА

Пам'ятаймо про Україну!

Видає Український Народний Союз — SVOBODA — Published by the Ukrainian National Association

Головний редактор – Рома Гадзевич

Редактори: Христина Ференцевич, Левко Хмельковський, Петро Часто.

FOUNDED IN 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published weekly on Fridays by the Ukrainian National Association, Inc. at 2200 Route 10, P. O. Box 280, Parsippany, NJ 07054

Svoboda: (973) 292-9800; Fax: (973) 644-9510

E-mail: svoboda@att.net Website: www.svoboda-news.com

Postmaster, send address changes to: Svoboda, P. O. Box 280, 2200 Route 10, Parsippany, NJ 07054.

Передплата на рік $55.00, на півроку – $35.00. Для членів УНСоюзу $45.00 річно, на півроку – $30.00. За кожну зміну адреси – $1.00. Чеки і грошові перекази виставляти на „Svoboda“.

Periodicals postage paid at Parsippany, NJ 07054 and additional mailing offices.

Адміністрація „СВОБОДИ“

Адміністратор	– Володимир Гончарик	(973) 292-9800 дод. 3041 e-mail: ukradmin@att.net
Керівник відділу оголошень	– Марійка Осціславська	(973) 292-9800 дод. 3040 e-mail: adsukrpubl@att.net
Передплата	– Марійка Пенджола	(973) 292-9800 дод. 3042 e-mail: ukrsubscr@att.net

ТРАВЕНЬ В НАШІЙ ІСТОРІЇ...

Тарас Шевченко – вільний...

170 років тому, 4 травня (22 квітня за старим стилем) 1838 року, добрі люди викупили Тараса Шевченка з кріпацтва. В радянських шкільних та університетських підручниках сторінки про цю подію були геть мокрі від сліз: вишколені на теорії клясової боротьби літературознавці гнівно таврували кричущу соціяльну несправедливість, заламували руки над долею трудового народу, що тяжко стогнав у рабстві, аж поки над ним не засяяла „зоря великої жовтневої соціялістичної революції“. Оце й було головним, що належалося проголосити, а Шевченко – то був тільки добрий привід для ідеологічного засмічування молодих мізків.

Звичайно ж, кріпосництво – бридке явище, й воно свідчило, що за европейською пудрою на „морді ліца“ московського самодержавства ховається деспотична азіятська сутність. Це беручи в цілому. Але й винятків не бракувало, бо „клясова теорія“, як добре відомо, не покриває всієї складности життя, всього розмаїття людських зв’язків і взаємин. Серед тодішньої родової аристократії траплялися чесні, незлі та співчутливі „експлуататори“ – інакше й Шевченка ніхто б не викуповував з неволі.

Щоправда, саме у його випадку пан був досить нікчемний. Діставши від батька у спадок українські села, в тому числі й Шевченкову Кирилівку, поручник Павло Енґельгардт, як читаємо в „Житті Тараса Шевченка“ Павла Зайцева, вів „безтурботне світське життя, яке так відповідає нахилам людей без особливих ідейних зацікавлень і без глибших духових поривів: родився й виховався на те, щоб бути паном“.

І все ж не П. Енґельгардт був справжнім паном над покоєвим „козачком“ Тарасом, а доля. Заздалегідь вона знала, як повести його і що відкрити його очам, щоб потім кожен біль дитинства і кожне враження юности перелилися в красу безсмертного слова. Все виявилося потрібним для майбутньої величі – чумакування з батьком, оповіді діда Івана, і сирітство, і добра сестра Катерина, і зла мачуха, і п’яниці-дяки, і Оксана, дитяче кохання, і Дзуня Гусиковська у Вільні, і Варшава, і боягузтво П. Енґельгардта, що втік від польської революції до Петербурґу, забравши з собою Тараса і тим самим, проти власної волі, наблизивши його до середовища найвидатніших творчих особистостей в Російській імперії. Подумати тільки: до визволення Т. Шевченка з кріпацтва безпосередньо були причетні, окрім професорів Олексія Венеціянова і Василя Григоровича, окрім графа Вієльгорського, окрім Івана Сошенка і Євгена Гребінки, – славний поет і вчитель царя Олександра II Василь Жуковський та художник з усеевропейським визнанням, автор світового малярського шедевру „Останній день Помпеї“ Карл Брюллов! Не в кріпацтві річ, а в тому, що в Шевченкові вони побачили той самий святий вогонь, котрий горів у їхніх душах.

Щоб дістати величезну на ті часи суму – 2,500 рублів, котрі за Тараса вимагав жадібний до грошей гульвіса П. Енґельгардт, К. Брюллов намалював, для розигрування в льотерії, портрет В. Жуковського.

Все це діялося на самісіньких „панських“ верхах, навіть царська родина брала участь у льотерії, купивши квитків аж на 400 рублів. Власне, саме цариця Олександра Федорівна й виграла портрет, що згодом стало незручним моментом для Шевченкових біографів. Бо можна було подумати, що ясновельможне сімейство гуманно поставилося до тоді ще нікому не відомого кріпака Т. Шевченка, а він пізніше, бач, відповів невдячністю – не тільки ніколи не згадував царициної ласки, але ще й написав сатиричні „пасквілі“ на царську родину. Приблизно так, наприклад, оцінює всю цю справу Петро Мартос у своїх спогадах.

Об’єктивнішу версію знаходимо в хроніці Шевченкового життя, створеній Олександром Кониським: „...Щодо участи царської родини в льотерії, то Шевченко не таїв її, де треба було, до речі, згадував про неї, як-от на допиті 1847 року; але згадував, як про річ звичайну. Царська родина взяла білети на льотерію так само, як брали і люде приватні. Жодного добродійства Шевченко в тому не бачив і добродійство те в записках своїх називає дурною байкою...“.

До тих же, хто справді заслуговував вдячности, Т. Шевченко був сповнений найсердечнішого, найпалкішого почуття.

П. Зайцев – а він залишається серед найавторитетніших дослідників життя і творчости Т. Шевченка – пише про це: „... Переповнений почуттям вдячности своїм добродіям, двадцятичотирилітній хлопець, що його вчора викупили за гроші, як якусь заставлену в льомбарді річ, сьогодні не знав, що з собою робити від щастя: щораз виймав свою „отпускную“ й цілував на ній підписи великих свідків шляхетного акту – Брюллова, Жуковського й Вієльгорського, вибранців трьох муз, що простягнули одна одній руки, щоб випустити на волю мистця-самородка, сина вільних, співучих степів...“.

Знаємо, якою короткою була ця воля...

П. Ч.

З РЕДАКЦІЙНОЇ ПОШТИ

Підтримайте українське видавництво

Київська міська організація Спілки Української Молоді (СУМ) звертається до людей доброї волі з проханням у будь-якій формі підтримати українське видавництво „Криниця" (вул. Електротехнічна, 4А, Київ, 02660 Ukraine).

Видавництво активно працює у книговидавничій сфері України з 1998 року. За цей період у світ випущено понад 90 книг різного характеру: словники, навчальні посібники, довідкова, дитяча, художня, наукова, науково-популярна, мистецька, історична література.

Особливо вагомі ілюстровані подарункові великоформатні видання: альбом-каталог „На спомин рідного краю. Україна в старій листівці" та монографічні альбоми Валентини Рубан-Кравченко „Мистецькі роди України. Кричевські і українська художня культура. Василь Кричевський", Володимира Яцюка „Шевченківська листівка як пам'ятка історії та культури: 1890-1940 роки", каталог „Твори Т. Шевченка у фондах Шевченківського національного заповідника", які представляють значні культурні досягнення України у світі та засвідчують високий рівень професійної кваліфікації колективу, який очолюють директор Народний художник України, лавреат Національної премії України ім. Тараса Шевченка Леонід Андрієвський, і головний редактор Тетяна Майданович.

Творчий колектив видавництва активно працює над новими виданнями.

Підготовлено до друку великоформатний ілюстрований монографічний альбом „Сучасне образотворче мистецтво України. Художники Києва"; „Новогрецько-український та українсько-новогрецький словник-довідник", продовження серії „Мистецькі роди України. Кричевські і українська художня культура. Федір Кричевський",історичнедослідження „Павло Скоропадський – останній гетьман України" Володимира Кравцевича-Рожнецького та ін.

Володимир Мозговий,
голова міської організації СУМ
Київ

Михайло Сікорський – захисник музеїв Переяслава-Хмельницького

В „Свободі" (ч. 14) появилась стаття Олексія Коновала „Місто – свідок великих подій". Переяслав справді свідок великих подій і музеїв, яких аж 17, а населення лише 30 тис. І ці музеї – великі скарби, створені завдяки одній людині, яка усе своє життя посвятила і посвячує музеям. Ним є генеральний директор Національного заповідника в Переяславі-Хмельницькому Михайло Сікорський, який доклав великих зусиль, організаторських здібностей, праці, любови і власних коштів у збирання і збереження цих дорогоцінних скарбів.

М. Сікорський одержав Шевченківську нагороду, яку теж віддав для музеїв, а сам продовжує жити у скромних умовах.

„Музеї занедбані", – пише О. Коновал. Вони потребували фондів вже в 1993-1995 роках. М. Сікорський переживав за їхню безпеку, бо й заборгованість охорони музеїв зростала, а фондів не було. Так одна людина зберегла неоціненні скарби і запобігла знищенню церков, старовинних книг і будинків. Велика їй хвала!

Марія Фіґлус,
Вайт-Ридж, Кольорадо

Ми в боргу не залишимось

Наша сім'я отримує нашу улюблену газету „Свобода", з якої ми дізнаємося багато корисного, цікавого і захоплюючого про життя наших земляків в Америці. „Свобода" є справді свобідною і українською, чого не скажеш про нашу зросійщину пресу. Так багато говорять про українізацію, але книгарні завалені російськими книгами, а українських – мало, лише ті, що їх лише друкують львів'яни.

Про те, що наша сім'я отримує „Свободу", уже знають і в сусідніх селах, то до нас йдуть і їдуть усі, хто шанує рідне українське слово. Це саме стосується і „Альманаху" УНСоюзу. Ми читали лише одинєдиний випуск, але за 2000 рік. Дуже просимо, порадуйте нас і надішліть „Альманах" за 2007-2008 роки. Знаємо, це коштує долярів, але наша сім'я – в полоні злиднів і безгрошів'я. Коли Україна підніметься із злиднів і ми заживемо нарівні з европейськими країнами, то в боргу не залишимося, віддячимося сторицею. Головне – це не втратити віри.

Наша адреса: село Воскресенівка, вул. Центральна, 32, Богодухівський район, Харківська обл. 62113 Ukraine.

Надія Занько,
с. Воскресенівка, Харківська обл.

Шановні читачі!
У листах та статтях, які Ви надсилаєте до „Свободи", просимо подавати повністю імена та прізвища згадуваних осіб, а також подавати свої поштову і електронну адреси, число телефону. В листах, які надсилаються електронною поштою, просимо подавати свою поштову адресу і число телефону.

Що має з цього наша спільнота?

Нехай нікого не образить мій лист, але хтось мусить порушити це питання. З ряду причин громадське життя нашої діяспори на багатьох ділянках заникає. Мільйони долярів, видані жертвенною громадою на допомогу Україні, виявились непомітними і незначними. А потреби в Україні не меншають, а зростають. Все частіше ми бачимо збирачів з України, як світських, так і церковних, які просять дещо зубожілих жертводавців дати грошей на їхні потреби, не згадуючи при тому, що їхні школи чи університети вже субсидійовані державою. Водночас пожертва лише одного з українських олігархів, які невідомо як придбали більйони, може задовольнити всі потреби. Причому треба згадати, що діти цих олігархів здобувають освіту за кордоном, щоб легше успадкувати батьківську владну позицію.

А в цей час наші школи українознавства, преса і книговидання ледве виживають. Наприклад, самітня фортеця української науки – Український Вільний Університет, який утримувала діяспора впродовж 90 років, тисячі випускників якого допомогли еміґрації зберегти національну свідомість та індентичність, тепер перестане існувати, бо ні діяспора, ні Україна не мають коштів, щоб підтримати його дальшу діяльність. У той же час чиняться стотисячні пожертви українців на катедри при чужих університетах, які в сумі сягать мільйонів важко зароблених долярів. Що має з цього наша спільнота?

Закордонне українство існувало, існує і буде існувати, а його майбутня доля залежатиме від його єдности й сили. Кожна об'єднана, національно свідома і збагачена діяспора, крім того, що буде великою допомогою Україні, збереже своє існування, бо люди виживають тільки гуртом, а поодинці вимирають. Тому найперше ми мусимо подбати про долю та потреби нашої діяспори. Одна з найменших держав світу – Ізраїль, наприклад, завдяки потужній і багатій еміґрації став сьогодні світовою потугою. Закордонне українство численніше від ізраїльського, одначе, йому ще багато бракує до спроможности виконувати свою місійну ролю. Людство пристосовується до світових змін, а що робимо ми? Час подумати всім громадським і релігійним провідникам, як зберегти нашу самобутність. Треба діяти сьогодні, бо завтра може бути запізно.

Іван Буртик,
Кліфтон, Ню-Джерзі

Відбулася перша Служба Божа

Тимчасовий іконостас в церкві св. Михаїла.

Релігійна громада Св. Архистратига Михаїла дякує за поміщення в „Свободі" (ч. 15) нашого листа про будівництво церкви.

З великою радістю повідомляємо, що в нашому храмі на свято Входу Господнього в Єрусалим відбулася перша Служба Божа.

В цей день нас прийшли привітати віруючих перші особи району і міста. Було багато мирян. Всі присутні щиро раділи цій знаменній події в житті нашого старовинного міста, адже, починаючи з XI ст., тут завжди була Михайлівська церква. Остання – соборна, що була в самісінькому центрі, знищена владою перед війною.

Тепер настала пора відродження Української Церкви. І ми всі повинні допомогти в цьому.

Під час всенічної відправи на Великдень до нашої церкви, єдиної в місті, було привезено Благодатний вогонь з Єрусалиму. Це було великою радістю. Зроблено перший, головний крок – запалена лямпада в українській церкві.

Ми з майстрами зробили косметичний ремонт всередині, пофарбували фасад, побудували сходи, зробили тимчасовий іконостас. 7 травня знову приїдуть майстри, щоб продовжити ремонт. Але у нашої парафії вже виникли проблеми з грішми.

Дякуємо всім людям доброї волі, які пожертвують гроші на відродження церкви. Наша адреса: вул. Ґаґаріна, 24, м. Остер, Чернігівська обл., Ukraine 17044. Тел.: (380-4646) 43-512. Пожертви можна висилати на адресу: Marta Borowyk, 336 Independence Way, Springfield, NJ 07081, зазначивши „Rukh Educational Foundation/St. Michael's Church".

о. Андрій Пилипчик,
УПЦ Київського патріярхату,
Остер, Чернігівська обл.

Надійшли вітання

До редакції „Свободи" надійшли численні вітання з нагоди Великодніх свят. Редакцію і читачів тижневика привітали Ігор Павлишин з родиною з Ню-Йорку, Фідель Сухоніс з родиною з Дніпропетровська, Віра Костюк-Буш з Німеччини, Оксана Білозір з Києва, Тетяна Чарная з Ню-Йорку, Тамара Олексій і Ліза Сонна з УККА та інші. А Зіна Беланюк з Севастополя надіслала вірш:

Писанки уже стоять в кошичку маленькім,
Паску подаруєм ми усім чемненьким.
Піст уже минув, барвінок розквітає,
З Воскресінням Господнім ранок нас вітає!

СТОРІНКА УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ

І знову переможці на великому терені УНСоюзу

Христина Козак,
Головний секретар УНСоюзу

Для УНСоюзу продаж забезпечення є життєво важливою системою – як для установи, яка святкує свої 114-ті уродини. Починаючи з 1894 року, УНСоюз завжди служив фінансовим інтересам родин на той момент, коли вони найбільше цього потребували. Спеціяльно у теперішній час, коли економіка перебуває не в найвигіднішому становищі, життєве забезпечення повинно стати відповідним інструментом фінансового портфелю вашої родини.

На сьогоднішній день УНСоюз не має жодного незалежного професійного організатора, який працює лише для нашої установи, і тому, щоб утримати рівень продажу життєвого забезпечення, ми здебільшого покладаємося на працю наших відділових секретарів, за що їм щиро дякуємо. На підставі довголітньої діяльности, нам відоме явище, що люди переважно не хочуть дискутувати на теми життєвого забезпечення, тому що не хочуть думати про смерть. І це саме та точка відліку, де починається праця відділового секретаря – допомогти людям побачити важливість придбання життєвого забезпечення.

Евген Осціславський

Для кращого заохочування організаторів УНСоюз двічі на рік проводить організаційні змагання в продажі поліс життєвого забезпечення, які базуються на певній системі точкування. Ця система точкування поділена на певні категорії і ділиться за критеріями продажу: нові члени, існуюче членство, кляси поліс і т. п. Також на місячній основі додаються до загальної кількости додаткові точки. Ці змагання цілковито відрізняються від наших загальноприйнятих річних організаційних змагань, які базуються лише на сумі проданих річних вкладок.

Для УНСоюзу 2007 рік був історично видатним не лише сумою проданих пенсійних грамот, але і осягами, здобутими важкою і наполегливою працею окремих наших відділових секретарів.

Очолює список, завдяки своїй екстраординарній праці, Евген Осціславський, переможець обидвох наших змагань – присвячених 113-ій річниці УНСоюзу і Четвертих річних змагань організаторів поліс життєвого забезпечення, які УНСоюз проводив у 2007 році.

Е. Осціславський є радним УНСоюзу і рівночасно секретарем 234-го Відділу. Ми щиро дякуємо йому за його посвяту, зусилля і постійність і бажаємо успішного 2008 року та осягів у наступних змаганнях.

Перше змагання у 2007 році, яке було присвячене 113-ій річниці УНСоюзу, ставило завдання перед учасниками осягнути 40 точок. Переможцями у цьому змаганні стали:

перше місце – **Евген Осціславський**, радний, секретар 234-го Відділу – 55 точок;

друге місце – **Аліція Оленчук**, секретар 112-го Відділу – 51 точка;

третє місце – **Любов Стрілецька,** радна УНсоюзу, секретар 10-го Відділу – 50 точок.

Переможці Четвертих річних змагань організаторів поліс життєвого забезпечення:

перше місце – **Евген Осціславський,** Радний, секретар 234-го Відділу – 59 точок;

друге місце – **Стефа Гаврилюк,** секретар 88-го відділу – 26 точок;

третє місце – **Йосиф Чабан,** секретар 242-го Відділу – 22 точки;

УНСоюз вітає усіх переможців і гордиться вашими досягненнями, а також з нетерпінням очікує успішних підсумків 2008 року.

Якщо Ви або хтось, кого Ви знаєте, є зацікавленим стати організатором УНСоюзу, просимо задзвонити до Головної канцелярії на число тел. (800) 253-9862, ми будемо раді розмовляти з Вами.

Любов Стрілецька

Аліція Оленчук

Стефа Гаврилюк

Йосиф Чабан

ЖИТТЯ ГРОМАДИ

У школі вшанували Тараса Шевченка

Учасники вшанування Тараса Шевченка в Мінеаполісі.

МІНЕАПОЛІС, Мінесота. – У неділю, 13 квітня, в Школі українознавства, завдяки заходам директора школи Дмитра Татарина, вшановано пам'ять великого сина України Тараса Шевченка. Сценарій програми написали Леся Гуцал, Володимира Крамарчук, Галина Татарин. Музичний керівник шкільного хору Юрій Іван, ведуча програми Марія Ворончак.

Свято відбулося у шкільній авдиторії при чисельній участі старших і молоді. Перед початком присутні могли придбати смачну перекуску, яку приготували матері учнів.

Виконавцями програми були Софійка Гуцал, Тарас Гуцал, Діна Крикун, Ліда Крикун, Наталка Медвецька, Софійка Медвецька, Юліянна Павлюк, Ліза Павлюк, Тарас Павлюк, Міка Педро, Гадлі Слокам, Джеферсон Слокам, Алекса Татарин, Тарас Татарин, Назар Ворончак, Галина Ворончак та Ольга Ворончак.

Багато краси програмі надали сентиментальні мелодії у виконанні Заслуженої артистки України бандуристки Романни Василевич. У вступному слові М. Ворончак наголосила, що Т. Шевченко в історії українського народу був не тільки визначним поетом-генієм, але і символом стремління українського народу до волі. Доповідь учні школи переплітали декламаціями віршів Т. Шевченка та співом шкільного хору. Сестри М., Г. і О. Ворончак та їхня мама Людмила заспівали пісню „Моя Україна". Л. Крикун майстерно виконала на флейті мелодію до слів одного з віршів Т. Шевченка.

На закінчення присутні заспівали „Заповіт" Т. Шевченка. Д. Татарин подякував виконавцям програми, батькам, учителям та висловив окрему подяку місцевій Українській кредитовій кооперативі за щедру фінансову допомогу для школи.

Д-р Михайло Козак

У штаті Конектикат 17 травня буде відзначено річницю Голодомору

ГАРТФОРД, Конектикат. – Підтримуючи заклик Президента України Віктора Ющенка „Україна пам'ятає – світ визнає", громадський комітет, який представляє багато організацій штату, плянує 17 травня вшанувати пам'ять жертв Голодомору 1932-1933 років в Україні, а також ознайомити американську громаду з цією трагедією XX ст.

Комітет, створений з ініціятиви 108-го відділу Союзу Українок Америки, підтримали Владика Павло Хомницький з Єпархії Української Католицької Церкви у Стемфорді та Архиепископ Антоній з Української Православної Церкви у США, які разом відправлять Панахиду в пам'ять мільйонів жертв геноциду.

Відзначення також отримало підтримку провідних політичних діячів штату – губернатора Джоді Рел, сенатора Джозефа Лібермана, сенатора Крістофера Дода, члени конґресу Рози де Лауро, д-ра Лоренса ДеНардис та ін. Сенатори К. Дод і Дж. Ліберман були спонзорами резолюції Сенату, яка визнала Голодомор актом геноциду.

На церемонію запрошені Посол України в США Олег Шамшур і президент Українського Конґресового Комітету Америки Михайло Савків.

Відзначення включатиме церемонію передання міжнародного пропам'ятного вогню „Незгасима свічка", яка вже почалась в Австралії , перейде 33 країни та закінчиться в Україні у листопаді цього року.

Розклад подій 17 травня: Панахида в Українській католицькій церкві св. Михаїла (135 Wethersfield Ave., Hartford, CT) – о 1-ій год., поминальна процесія через місто до Капітолія штату – о 2-ій год., поминальна програма та концерт в Капітолії – о 3-ій год.

Лідія Хома,
голова комітету

„Незгасима свічка" відвідає Філядельфію 28 травня

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ. – Громадський комітет з вшанування пам'яті жертв Голодомору, який складається з представників понад 30 українських організацій, на зустрічі 7 квітня в Українському освітньо-культурному центрі обговорив хід відзначення 75-річчя Голодомору.

Голова комітету Уляна Мазуркевич привітала гостя з України Миколу Жулинського, який повідомив про пляни відзначення 75-ої річниці Голодомору в Україні.

У. Мазуркевич повідомила, що Філядельфія відкрила відзначення річниці Голодомору 9 березня програмою під керівництвом пастора д-р Дмитра Логіна у Першій українській євангельсько-баптистській церкві.

Міжнародна акція „Незгасима свічка", що проводиться з ініціятиви Міністерства закордонних справ України, Міжнародного координаційного комітету з відзначення 75-ої річниці Голодомору Світового Конґресу Українців і Секретаріяту Президента України, координована посольствами і консулствами України, відвідає 33 країни світу.

Символічна свічка до Америки прибула 4 травня в Сієтл, Вашінґтон, відвідає Ню- Йорк 27 травня і прибуде до Філядельфії 28 травня, звідки перейде до Балтимору і завершить американську подорож у Вашінґтоні 30 травня.

Громадський комітет Філядельфії зустрічатиме „Незгасиму свічку" 28 травня, о 7-ій год. вечора, на сходах Філядельфійського музею мистецтва (26th Street and the Benjamin Franklin Parkway). Комітет заохочує філядельфійську громаду підтримати цю важливу історичну подію.

Андрея Жаровська

Вісті Фундації імені Івана Багряного

Травень 2008 р., ч. 93

Книга про поневіряння на Соловках

Щоб ознайомити сучасних читачів України з трагічною долею української інтеліґенції, знищеної комуністичною владою Москви на Соловках, старанням і коштом Фундації ім. Івана Багряного в цьому році перевидано три книги Семена Підгайного – „Українська інтеліґенція на Соловках" та дві частини книг „Недостріляні" в одній книзі. Видав їх видавничий дім „Києво-Могилянська академія" (редактор – Олександер Шугай).

С. Підгайний, пишучи свої спогади про перебування на Соловках разом з українськими письменниками, поетами та науковцями, вибачався за скупість поданих матеріялів про Миколу Павлушкова, Миколу Зерова, Павла Филиповича, Євгена Плужника, Леся Курбаса, Миколу Куліша, Олексу Слісаренка, Клима Поліщука, Марка Вороного, Григорія Епіка, Антона Крушельницького та сотні інших, бо вони перебували на Соловках, а їхня рідня жила в „комуністичному раю", тож треба було бути обережним, щоб не накликати на них додаткової біди.

Він писав: „Боляче мені, що й сьогодні не можу говорити на повний голос все про наших страдників і звитяжців, але вірю, що настане час, коли наша інтеліґенція повернеться з тих нетрів несходимих і, оновлена духом, розповість сама за себе". На жаль, всі вони загинули на Соловках.

С. Підгайний – український історик, колишній каторжанин сталінських соловецьких концтаборів, лектор, політичний діяч та публіцист української західньої діяспори. Народився він 17 квітня 1907 року в козацькій родині Новоминської станиці на Кубані, був людиною непересічної вдачі й незламної волі, що їх успадкував від своїх предків, лицарів Запоріжської Січі, що оселилися на Кубані. П'ятнадцятилітнім хлопцем залишився круглим сиротою. Його батька Олександра, учасника визвольної боротьби на Кубані, 1922 року розстріляли як ворога народу, а за ним знищили й решту його родини.

В 17 років С. Підгайний залишив Кубань і виїхав до Києва з підробленими документами „незаможника". Йому вдалося вступити до Київського інституту народної освіти, який він з перешкодами закінчив в 1929 році.

Комуністична влада пильно стежила за кожним студентом, кожним українцем, що цікавився українською історією. Багато разів викликали С. Підгайного на допити, на так звані „профілактичні бесіди". Наслідком тих допитів появилася в київській газеті „Пролетарська правда" погромницька стаття проти нього.

Після цього С. Підгайного виключили з інституту – за кілька місяців до закінчення курсу. І лише завдяки старанням професорів та керівників інституту йому дозволили закінчити курс, але не допустили до аспірантури в Києві. Він переїхав до Харкова, де йому вдалося дістати посаду наукового працівника в музеї Слобідської України та продовжувати дальші студії. За допомогою тодішнього народного комісара освіти Миколи Скрипника йому пощастило влаштуватися у Харківському університеті для дальшого продовження навчання. Після кількох років навчання досягнув він посади доцента і почав викладати історію України в Харківському інституті народної освіти й в художньому інституті, й одночасно був науковим співробітником Харківського науково-дослідного інституту матеріяльної культури.

Це були початки 1930-их років, років арештів і розстрілів української інтеліґенції і нищення всього, що мало щось спільного з українством. В січні 1933 року, коли в Україні лютував штучно створений страшний голод, НКВД заарештував С. Підгайного й засудив на вісім років ув'язнення на Соловецьких островах „за участь у підпільній організації, яка ставила своїм завданням відокремити від Совєтського Союзу Україну і Кубань".

Про своє восьмирічне перебування на Соловках з багатьма відомими письменниками та діячами України він писав у своїх спогадах, які були видані в діяспорі книгами „Українська інтеліґенція на Соловках в 1933-1941 роках" (видавництво „Прометей", 1947 року) та „Недостріляні" – в 1949 році, в Німеччині. Після звільнення влада дозволила С. Підгайному жити в невеликому місті Ізюмі на Харківщині.

З початком німецько-радянської війни С. Підгайного знову арештовують, але швидкий наступ німців, бомбардування і хаос при відступі Червоної армії дають можливість йому втекти й переховатися до приходу німців. В листопаді 1941 року він повернувся до Харкова і брав участь в організації українського національного життя. Як керівник міського допомогового комітету він допомагав, чим тільки міг, кожному, хто потребував допомоги в ті голодні роки в Харкові.

З наближенням комуністичних „визволителів" вирушив на Захід, бо не хотів побувати другий раз на Соловках. Опинившись в Німеччині, в 1945 році, разом з Іваном Багряним та іншими, став одним з організаторів Української Революційно-Демократичної Партії (УРДП) в діяспорі, в якій займав різні керівні посади, в тім числі був заступником генерального секретаря УРДП. Коли була створена Українська Центральна Рада, екзильний уряд України, він був її членом від фракції УРДП.

В 1949 році С. Підгайний разом з дружиною та синами виїздить до Канади, де його старанням було створено Союз українців – жертв російсько-комуністичного терору (СУЖЕРО) і Світову федерацію колишніх переслідуваних совєтським режимом, які він і очолював.

Старанням С. Підгайного було створено редакційну колеґію, яка підготувала капітальну двотомну працю англійською мовою „The Black Deeds of Kremlin: A White Book" („Біла книга про чорні діла Кремля"). Цією збірною працею, на видання якої дали гроші члени УРДП, СУЖЕРО та Демократичного об'єднання бувших репресованих з-під совєтів (ДОБРУС), що складається з особистих свідчень та документів і науково проаналізованих історичних фактів й статистичних даних, зроблено перший значущий крок перед вільним західним світом задокументування злочинної антиукраїнської політики Москви супроти України.

Перший том книги має 545 сторінок, а другий – 712. В обох томах понад 350 осіб подали свої свідчення про заслання, масові розстріли людей в тюрмах та засланнях, про Соловки, Колиму, розкуркулювання та про мільйони українців, що вмерли з голоду 1933 року. Ті книги видано 15-тисячним накладом. Понад 2,000 примірників книг було вислано в 1953 та 1955 роках всім представникам Організації Об'єднаних Націй, президентам та головам урядів, різним міністерствам, посольствам, сенаторам та парляментаристам, та сотні книг – науковим і політичним установам, університетам і міським бібліотекам західнього світу.

Соловецьке заслання та інші переслідування підірвали здоров'я С. Підгайного. Він помер на 58-му році життя 14 листопада 1965 року. Поховано його на цвинтарі Української православної церкви св. Володимира коло Торонто в Канаді.

Бажаючі придбати книгу „Українська інтеліґенція на Соловках" можуть прислати до Фундації чек на 15 дол.

О. Коновал

Виправлення помилки

На сторінці Фундації (ч. 91) в статті „Як творилася „Аполлонова лютня" речення, де мова про Київ як столицю українських поетів, має бути: „Починаючи з 20-их років XVII століття...".

Дописи і листи до сторінки Фундації ім. Івана Багряного просимо посилати на адресу:
Bahriany Foundation, 811 S. Roosevelt Ave., Arlington Heights, IL 60005 USA
Сторінку редагує Олексій Коновал

Дякуємо!

Від часу появи останнього числа сторінки Фундації прислали пожертви її такі особи: 1,000 дол. – **Леонід Мостович** на дослідження трагедії села Малин на Волині, де німці розстріляли та спалили 1,050 жителів, а пізніше комуністи розстріляли ще додатково 230 осіб; 100 дол. – **Марія Фізер** для журналу „Березіль" в Харкові; 75 дол. – **Василь Кревсун;** по 50 дол. – **Федір Малиновський** з Данії та **Михайло Семенець** на розбудову молодіжного центру в Миргороді на Полтавщині; 25 дол. – **Іван Білик;** 20 дол. – **Михайло Мартиненко.**

На видання бюлетеня „Наша церква – Київський Патріярхат", що виходить в Дніпропетровську, в шосту річницю його виходу в світ, прислали пожертви такі особи: 1,000 дол. – **Зоряна** і **Володимир Могучі;** 250 дол. – **Анатолій Валюк-Брентон;** по 100 дол. – **Марія Андрусяк, Петро Шаєнко, Ніна Квашинська, Антоніна Павелко** та **Микола Петруша;** по 50 дол. – **Катерина Сидоренко** та **Силвія Білоброн**.

Управа Фундації щиро дякує всім жертводавцям й просить і далі підтримувати Фундацію своїми пожертвами, щоб вона могла допомагати видавництвам України у виданні книг про русифікацію за роки окупації України, заслання в Сибір, Колиму та Соловки, розстріли, переслідування, голод 1933 року, книги з історії та літератури вищим школам, сиротам та інші важливі потреби України, щоб вона якнайскорше стала українською Україною.

В цьому році Фундація надала вже фінансову допомогу Олександрові Кравцеві на видання плякатів української літератури для шкіл України, журналам „Березіль", „Бористен" та „Універсум", сиротам Дніпропетровщини та інших міст України, на розбудову молодіжного центру в Миргороді, розбудову Батурина – столиці гетьмана Івана Мазепи, побудову пам'ятника жертвам голоду 1933 року в Миргороді на Полтавщині, відновлення втрачених під час пожежі музичних архівів Григорія Китастого в Каліфорнії, які згоріли разом з хатою Андрія Китастого, та на інші цілі.

Річно Фундація платить, як член Ліги українських меценатів, по 5,000 дол. на конкурси з знань української мови.

В Фундації можна придбати, виславши чек на її адресу, видання, згадані в попередньому числі сторінки Фундації, а також книгу Олександра Шугая „Притча про хату або сорок святих" – роман, в якому автор на соціяльно-психологічному рівні простежує джерела добра і зла, вірности і зради, культури й антикультури життя в роки комуністичної влади в Україні та в Червоній армії в окупованій зоні Німеччини (35 дол.) та книгу, видану 1970 року Українським науково-публіцистичним інститутом в Чикаго, яке очолював д-р Тома Лапичак – „The Ukrainian Problem and Symon Petlura" by Alain Desroches (6 дол.).

Золотоніська горілка – в Ню-Йорку

НЮ-ЙОРК. – 29 кві Українському институ Америки відбулася, за посередництвом Постійного представництва України в ООН, презентація фірми „Златогор“, яка належить до об’єднання„PetRus“ і випускає лікеро горілчані вироби.

Виробництво діє в Золотоноші з 1896 року. Тепер асортимент напоїв налічує понад ців: горілки марки татус“ – оригінальна і клясична, спеціяльні горілки „Чиста сльоза“, „М’яка“, „Хлібна“, „Пшенична“, ароматизовані ,Зубрівка“, „Медова з перцем“, горілочки ,Пшенична“, „На молоці“, „На житніх карах“, „Медова“, „На березових бруньках“, „Медова з перцем“, а також бальзами „Давній рецепт“, „Дев’ять сил“, „Сім небес“, „Цілющий“, настояні на цілющих травах.

Горілки і лікери виробляють з екологічно чистої сировини, цілющих трав і артезіянської води з глибини 250 метрів.

„Златогор“ має ряд золотих медалів, дипломів та інших нагород з міжнародних виставок.

У презентації брали участь Постійний представник України в ООН Посол Юрій Сергеєв з дружиною Наталею, представник Міністерства оборони України при ООН генерал Леонід Голопатюк, президент Українського Народного Союзу Стефан Качарай, голова Ради директорів Української національної кредитової спілки Ню-Йорку Валентин Поливко, представники голдингу „PetRus“ Микола Петренко, Ігор та Юрій Швеці, дипломати, журналісти, члени української громади.

Управитель експорту Ю. Швець розповів про фірму „Златогор“ і запросив спробувати її напої.

Адреса об’єднання „PetRus“: вул. Пимоненка, 13/4, Київ, 04050, Ukraine. Тел.: (380-44) 494-1965. Адреса лікеро-горілчаного заводу: вул. Січова, 22, Золотоноша, Черкаська обл., 19705 Ukraine.

Левко Хмельковський

Золотоніські горілки на презентації.

З виробами знайомляться (в центрі зліва) президент Українського Народного Союзу Стефан Качарай і голова Ради директорів Української національної кредитової спілки Ню-Йорку Валентин Поливко.

Відзначили 28-річчя УОКЦентру

ДЖЕНКІНТАВН, Пенсильванія. – 20 квітня представники уряду України, українських організацій, рада директорів Українського освітньо-культурного центру (УОКЦ) відзначили бенкетом 28-ий рік діяльности Центру.

Президент УОКЦ Борис Павлюк привітав гостей і представив ведучого програми Богдана Мізака, який розповів про головну мету зустрічі і нагадав присутнім, що Український центр є своєрідним островом українства на американській землі.

Представники уряду України привітали дирекцію УОКЦ і філядельфійську громаду.

Міністер-радник Посольства України у США Олександер Олександрович повідомив про нову можливість співпраці УОКЦ з Україною. „Міністерству повернули так звану бюджетну програму – на зв’язки з закордонними українцями з метою створення позитивного образу України за кордоном, – сказав він. – Таким чином ми можемо разом робити різноманітні імпрези”.

Консул України Андрій Олефіров висловив щирий привіт: „Українська громада Філядельфії завжди була і є однією з найбільш путужних і активних громад не тільки в Сполучених Штатах, але у світі. Хочу висловити сердечну подяку засновникам УОКЦ за популяризацію української культури у США, за збереження рідної мови та української традиції, а також за виховання молодого покоління українців Америки”, – сказав він. Б. Мізак зачитав список присутніх представників організацій і оголосив, що д-р Юліян Куляс від фундації „Спадщина” вислав вітання і даток в сумі 5,000 дол. на потреби Центру.

Солістка Марта Залізняк (сопрано), при акомпаніяменті Оксани Гарламової, виконала п’ять творів з музичної скарбниці українського народу.

Головний промовець суддя Богдан Футей, радник з підготування проєкту Конституції України, перший голова Комітету допомоги Народному Рухові України у Вашінгтоні, голова комісії „Україна-2000”, радник Комісії з правової політики Верховної Ради України, розповів про сьогоднішню ситуацію України і стан української політики. На закінчення він сказав: „Я вірю, що Україна стане демократичною державою. Однак, демократія в Україні буде заснована не на рукостисненнях політиків та політичних домовленостях, а на Конституції, на надійних та міцних інституціях, які є обов’язковими у громадському суспільстві“.

Закриваючи вечір, Б. Павлюк подякував ведучому Б. Мізакові за ведення бенкету, віце-президентові УОКЦ Наталі Фірко і голові комітету Анні Макух – за підготування свята.

Андрея Жаровська

Адреса Українського освітньо-культурного центру: 700 Cedar Rd., Jenkintown, PA 19046.

В українському...

(Закінчення зі стор. 5)

сти на сторінках „УкрВікіпедії“ принесла для автора цих рядків непересічний результат – понад 20 тис. редагувань (це дозволило увійти у 10 найактивніших кореспондентів) і близько 6-8 тис.нових статтей, показує, що автура нинішньої „УкрВікі“ має надзвичайно широкий діяпазон підготовлености – від, образно кажучи, домогосподарок, до докторів наук і академіків.

Права у всіх однакові, а якщо малопідготовлена (малокомпетентна) людина стає ще й адміністратором чи патролером, то вона має значно вищі можливості, ніж інші. Тому перші інколи „забивають” других, що шкодить загальному рівневі продукту і навіть приводить до відходу від проєкту компетентних фахівців, яким в окремих випадках просто несила змагатися з агресивним примітивізмом. Такі приклади в українській „Вікіпедії“, на жаль, є.

Щоб їх позбутися, треба залучати все більше фахівців до участи у „Вікіпедії“. Їх дуже не вистачає у ряді вузьких галузей.

Українська „Вікіпедія“ посідає 19-те місце за кількістю статтей (нагадаємо – серед близько 250 мовних розділів), і є однією з найрозвиненіших. Щодня в ній створюється близько 150-200 нових статтей і редагується близько 1,000 наявних; щомісяця число зареєстрованих дописувачів зростає більш ніж на 900. Загальна кількість зареєстрованих редакторів сьогодні становить 10,919, тобто приблизно 0.2 відс. від всіх користувачів інтернету в Україні. За дотримуванням правил „Вікіпедії“ спостерігають 14 адміністраторів (що, до речі, дуже й дуже мало у порівнянні з іншими вікіпедіями). Усього дописувачі української „Вікіпедії“ зробили майже 1.5 млн. редагувань (приблизно 6.1 на статтю). В українській „Вікіпедії“ також діють портали — сторінки, розраховані служити „Головними статтями“ для конкретних галузей знань. Вони призначені для координації зусиль з написання статтей та пошуку інформації з певних тем. Їхня кількість та якість постійно зростає, на сьогодні в українській „Вікіпедії“ є 24 портали. Географія зареєстрованих редакторів україномовної „Вікіпедії“ охоплює, крім України, ще 14 країн (США, Канада, Японія, Чехія, Росія, Португалія, Польща, Німеччина, Великобританія, Австрія, Грузія, Франція, Ісландія та Ізраїль).

Як правило, кореспонденти – українська діяспора з цих країн, хоча є й іншомовні фахівці, які щиро і плідно співпрацюють з нашою „Вікі-енциклопедією“. У січні 2008 року зареєструвалося найбільша кількість дописувачів – 957, з яких 275 зробили понад п’ять правок, а 80 редакторів – понад 100 редагувань. Маштаб і якість кожного національного сектора „Вікіпедії“ побічно є мірилом сучасного суспільного потенціялу певної нації творити новий культурний продукт.

Властиво, сукупність мовних розділів вікіпедій є майданчиком змагань і репрезентацій світових культур, показником їх сучасних потенцій. Тому стратегічні завдання кожної національної „Вікіпедії“ співвимірні з місцем тієї чи іншої культури у сучасному світовому культурному просторі. Виходячи з історичних реалій, місця і ролі Руси-України (за Михайлом Грушевським) в історії Европи та світу, сучасного бачення українських пасіонаріїв та провідників майбутнього країни, доцільно спершу послідовно і наполегливо вибудовувати український сектор „Вікіпедії“ за кількісними і якісними показниками на рівні польського та російського секторів (ближча перспектива), водночас орієнтуючись на досягнення рівня німецького та французького секторів (далека перспектива).

Така стратегія відповідатиме рівневі історичної мети і завдань сучасної і майбутньої української нації і народу, України як провідника Східньої Европи, як майбутнього члена ЕС та НАТО, як потужної світової культури з тисячолітнім минулим, що мусить і може стати одним зі стовпів Евроатлантичного простору.

Сьогодні за показником глибини, який визначає якість статтей, українська „Вікіпедія“ значно відстає від інших вікіпедій з кількістю статтей понад 100 тис. У той же час, індекс цитованости пошуковими сайтами, як і кількість відвідувачів енциклопедії, стрімко збільшується.

Українська „Вікіпедія“ попри брак уваги до неї влади, підприємців, громадського сектора, врешті – науковців, аналітиків, все ж змогла порівняно заявити про себе у світі.

Звичайно, 19-е місце – це і добре, і зле. Можна і треба вже скоро увійти у десятку найбільших і при тому якісних вікі-продуктів Інтернету.

„Вікіпедія“ чекає на нових фахівців. Створення досконалого енциклопедичного банку даних українською мовою, який універсально перетинається з іншомовнимибанками-аналогами (вікіпедіями) – цілком здійсненна ціль. Час закликів давно минув. Настав час дії.

УКРАЇНА І СВІТ

Увічнено імена героїв визвольних змагань

ТУДОРІВ, Тернопільська обл. – У селі освячено монумент на честь героїв визвольних змагань. За задумом голови обласної ради Василя Олійника незабаром тут має постати пантеон повстанської слави.

У цьому селі справді земля з кров'ю змішана. Через Тудорів, що потопає у лісах, проходила передова лінія визвольних змагань Української Повстанської Армії (УПА). Тут повстанці діставали політичний і бойовий вишколи. Багато героїв з різних земель України знайшли тут свій останній спочинок, поклавши голови на вівтар жаданої свободи. За рішенням центрального проводу було ухвалено звозити тіла нескорених повстанців до Тудорова і ховати у спільній могилі на сільському цвинтарі. У цій могилі їх спочиває більше сотні.

Минулого року на святі Покрова на могилі вже височів величний монумент пам'яті – постать Богородиці-Покрови. В квітні відбулось урочисте його освячення при велелюдному зібранні. З Чорткова і Збаража приїхали колишні вояки УПА зі своїми бойовими прапорами. Прибули мешканці сусідніх сіл разом з священиками і церковними братствами.

Скорботною колоною пройшли учасники вулицями Тудорова. Після освячення і громадянської Панахиди діти поклали до монумента терновий вінок з кетягами калини і гірлянду слави.

„Це свято було б неможливим, – сказав у вступному слові один з його організаторів, депутат обласної ради Богдан Зарембський, – якби не жертовна поміч тих, для кого воля України – не просто слова".

Серед жертводавців названо Юлію Сус з-за океану, брат якої спочиває у могилі. Краєзнавець з Чорткова Андрій Базалінський назвав імена усіх жертводавців. Сільський історик Іван Чайка у своєму виступі відкрив гостям невідомі сторінки ратного подвигу повстанців. На жаль, покищо відомі імена лише 25 з них. А скільки героїв лише із сотні „Полтави" знайшли спочинок у тудорівській землі?

Вшановано також творців меморіялу: архітектора Руслана Білика, авторів Дмитра Пилип'яка, Богдана Гриненка і майстра з обробки мармуру, колишнього вояка ОУН і УПА

На обеліску – тільки 25 імен, хоча поховано значно більше.

Пам'ятник на могилі героїв в селі Тудорові.

Петра Мусійчука.

Промовляла учасниця визвольних змагань, колишня медсестра УПА, на псевдо „Домовина" Ванда Демчук. А потім виступали копичинецькі „Соколи" і „Січові стрільці" з ансамблю народної пісні Ігоря Галонського, хор колишніх повстанців з Чорткова.

Лідія Шевчук

„Нашого цвіту по цілому світу"

КАБУЛ, Афганістан. — На фотографії група українців та осіб українського походження з інших країн, які 27 квітня святкували свій Великдень. Українці разом з румунами, болгарами, греками, росіянами та македонцями взяли участь у Великодному Богослужінні, що його відправив православний американський військовий капелян. Зліва: Ярина Ференцевич, працівник Державного департаменту США; майор Ігор Литвин – представник українського війська при НАТО; вояк канадського контингенту в Афганістані, родом з Едмонтону в Альберті, четвертий з черги – Віктор Мацко, представник України в Афганістані, інші три – українські підприємці.

Підтримують зв'язок з усім світом

БЕРЕЖАНИ, Тернопільська обл. – Уже 20 років при станції юних техніків діє колективна радіостанція, яку відвідують школярі.

Ще дві колективні радіостанції є в Чорткові і Збаражі. У вересні 2006 року бережанські радіоаматори налагодили зв'язок з залогою космічного корабля „Атлантис", членом якої була астронавтка українського походження Гайді Стефанишин-Пайпер. За цей успіх вони відзначені дипломом Львівського відділення Ліґи радіоаматорів України.

З позивними „UR4BYU" радіоаматори виходять на зв'язок з радіостанціями в Україні, Росії, Чехії, Німеччині, Франції, Італії, Португалії, США, Канаді, Бразилії та інших державах.

Тетяна Будар

Ганні Стахів виповнилося 104 роки

Ганна Стахів

БОЖИКІВ, Тернопільська обл. – Божиківській довгожительці Ганні Стахів виповнилося 104 роки. Вона народилась в родині Стефана і Катерини Заяців. Важке було в неї дитинство: з малих літ дівчинку віддали служити до польських панів Сломніцьких, що мали три фільварки. Господиня призначила Ганю покоївкою. На щастя, вона була доброю й милосердною до малої робітниці, а часом і жаліла її. Платила по 35 злотих на місяць (більшість слуг отримувала по 5-10 злотих), а ще й давала збіжжя. За 20 літ відданої праці дівчина заробила стільки, що змогла купити собі декілька акрів землі під обійстя і господарку. Пізніше з мамою побудували нову хату, викопали колодязь. У них зупинялися й Українські Січові Стрільці (у їх числі був і Ганин батько Стефан, котрий рано пішов з життя), а пізніше – повстанці.

Мати вдруге вийшла заміж за Костянтина Легкого, від якого народила трьох синів Володимира, Михайла й Івана та дочку Олю. Усі троє стали вояками дивізії „Галичина".

„Я добре пам'ятаю приїзд до Божикова Симона Петлюри, – розповідає Г. Стахів. – Він квартирував в Андрусишиних. Славний чоловік був – завжди до нього сходилися гурби людей. На Великдень, в обливаний понеділок, сільські дівчата вирішили пожартувати – пообливатися з гостем. Було багато радости і сміху. Я доносила воду і веселилася з усіма. С. Петлюра виглядав з вікна, на нього дівчата з різних боків хлюпали водою, він також намагався нас облити, а як закінчилася в нього вода, то – борщем із квашених буряків. Потім, коли перестали обливатись, Петлюра вийшов надвір і жартував з нами. Мене він обійняв і каже: „Але ти мала – така хитра!". І дав мені цукерок".

У Другу світову війну німці-фашисти забирали в людей свиней, кур, зерно, закривали млини. На примусові роботи забрали братів і чоловіка Михайла. Так і розкинула їх доля по світах. Брат Володимир і Михайло проживали в Англії. Володимир пізніше приїхав і доживав віку в Божикові. Іван, колишній бережанський гімназист, надовго оселився в Австралії, а згодом приїхав до рідного краю, купив дім у Бережанах.

На жаль, рідні вже немає, але Г. Стахів не залишена на самоті.

(Закінчення на стор. 24)

Ядерна війна...

(Закінчення зі стор. 5)

західні держави пішли на ганебну мюнхенську змову з Німеччиною, з сучасним станом ядерної загрози з боку Ірану...

Зрозуміло, що ні Ізраїль, ні США не очікуватимуть повторення 1 вересня 1939 року. У генштабі Ізраїлю створена оперативна група „Іран“, з розвідувальних джерел західніх держав також відомо, що ядерний потенціял єврейської держави складає майже 100 атомних бомб та 250 ракет середнього радіюсу дії, що можуть стартувати як із землі, так і з підводних човнів. Таким чином, незабаром може справдитися пророцтво Нострадамуса, зроблене 500 років тому, про початок третьої світової війни між силами ісляму і західньою культурою на початку XXI ст.

2. Роля Росії на Близькому Сході: очікування та реалії

Представляючи позицію російської делегації, екс-міністр закордонних справ РФ Ігор Іванов торкнувся питань світового порядку. Він зазначив, що після двополярного світу часів холодної війни, створеного зусиллями СРСР і США, мала місце невдала спроба з боку США створити світ однополярний. Багатополярний світ також не побудований: сьогодні ми перебуваємо в перехідному періоді, який можна назвати світовим безпорядком, в якому накопичуються нові проблеми, а звичні механізми залагодження конфліктів часів холодної війни не спрацьовують. Існує дефіцит нових ідей щодо нового світового порядку. Европа займається своїми проблемами, Росія ще донедавна була у становищі виживання.

І. Іванов визнав, що в РФ відсутнє стратегічне бачення майбутнього – країна фокусується на внутрішніх проблемах. Подібна ситуація в США, де кандидати в президенти не пропонують моделі майбутнього світового устрою.

На цей поміркований, дещо затеоретизований виступ емоційно відреагував професор Бар-Іланського університету Джералд Стейнберґ, який запитав: що відрізняє нинішню Росію від попереднього періоду часів СРСР? І дав власну відповідь: відкинувши гасла світової революції та заклики до глобальної перемоги комунізму, Росія, позбувшися будь-якої ідеології, зміцнює ядерний потенціял Ірану та продає сучасну зброю Сирії. На думку Дж. Стейнберґа, в політиці РФ спостерігається тенденція повернення до позначки протистояння з США часів холодної війни. Якщо США щось роблять, Росія обов’язково буде проти — ця концепція живуча в російській політиці...

На конференції неодноразово порушувалося питання щодо використання досвіду Росії у ліквідації вогнищ опору в Чечні, що стало можливим завдяки новій політиці РФ – встановленню повної інформаційної блькади в ході другої чеченської війни. Ізраїльські учасники визнали, що програють інформаційну війну з палестинцями, але, на відміну від Росії, не можуть заблокувати ні CNN, ні навіть власні мас-медія.

3. Замість резюме: чи потрібен знак запитання в назві статті?

Якщо діючі політики – як ізраїльські, так і російські – робили дуже обережні заяви та випромінювали офіційний оптимізм щодо можливости спільних дій РФ й Ізраїлю у сфері боротьби з ісламським радикалізмом, то експерти були набагато відвертіші, називаючи речі своїми іменами.

Безперечним є факт значного погіршення безпекової і геополітичної ситуації на Великому Близькому Сході, пов’язаного із зростанням, поширенням та радикалізацією ісламських режимів „Гамас“ та „Гезбола“. Погрози члена ООН Ірану знищити іншого члена ООН – Ізраїль є викликом усьому світовому порядку і несуть в собі небезпеку розпалювання третьої світової війни вже на початку XXI ст.

Все вища хвиля ісламського радикалізму загрожує поглинути такі поміркованi ісламські країни, як Єгипет, Йорданія і навіть Туреччина, несе виклик стабільності Росії, країн Центральної Азії, европейських країн (завдяки реалізації божевільної ідеї побудови всесвітнього халіфату), що може докорінно змінити (і вже змінює) політичну карту світу.

Думки представників Ізраїлю щодо особливої відповідальности Росії за потурання ядерним амбіціям Ірану та за постачання зброї радикально-ісламським режимам не знайшли відгуку у членів російської делеґації. Заклики до Росії зробити відповідальний вибір були уважно, ввічливо (а часом і прихильно) вислухані, але... остаточне рішення приймають не висококваліфіковані російські експерти, а Кремль...

Під час конференції мене не полишала думка, що все, що тут відбувається, має прямий стосунок до України. Адже з Ізраїлем нас пов’язують не лише численні двосторонні угоди, але й, насамперед, понад 500 тис. колишніх громадян України, які виїхали до Святої землі й відіграють значну ролю у політико-економічному житті Ізраїлю. Прикро, що представники українського посольства в Тель-Авіві проіґнорували конференцію, незважаючи на надіслане запрошення. Мені як людині, яка однією з перших будувала мости українсько-ізраїльської стратегічної співпраці, було не дуже приємно слухати нарікання ізраїльських експертів щодо зникнення складної проблематики Близького Сходу з київських радарів. Ті ж експерти, яким небайдужою є доля українсько-ізраїльських відносин, стверджували, що невдача Президента Віктора Ющенка під час його візити до Ізраїлю у спробі переконати партнерів визнати Голодомор геноцидом українського народу пов’язана з нерозумінням в Україні основ ізраїльської політики й неінформуванням щодо цього Президента. Адже Ізраїль, виборюючи право на власне існування перед лицем ядерних загроз, надзвичайно чутливий до позиції Росії та не піде на загострення взаємин з цією країною задля відновлення історичної справедливости щодо подій 1932-1933 років в Україні. Ізраїль вболіває за своє майбутнє, а не за минуле іншого народу.

Конференція підтвердила стратегічну залежність Ізраїлю від Росії. Україна як чорноморсько-середземноморська держава, як країна, на території якої проживає близько 1 млн. мусульман, також не може стояти осторонь та іґнорувати загрозу, що зростає на Великому Близькому Сході. Це особливо актуально у зв’язку з можливими зовнішніми спробами дестабілізувати ситуацію в Криму, щоб відбити Україні бажання інтеґруватися до НАТО.

Нам потрібні ефективні розвідувальні структури й політично незаанґажовані дослідницькі центри, які б відстежували стрімку динаміку дуже небезпечних процесів, що відбуваються в одному з найбільш конфліктних реґіонів світу, і своєчасно та об’єктивно інформували про це керівництво України.

...Восени 1992 року я прибув до Тель-Авіву в якості першого Посла незалежної України в Державі Ізраїль і з головою поринув у вир проблем, про які до цього зовсім не знав або про які лише чув: найголовнішою, як і сьогодні, тоді була проблема безпеки Ізраїлю — як держави в цілому, так і кожного громадянина — зокрема....

Повернувшись до Ізраїлю через 14 років, я можу засвідчити разючі зміни, що відбулися з цією країною та й усім реґіоном Близького Сходу за цей час.

Ізраїль, який у дні моєї служби послом був порівняно небагатою країною, нині входить до 20 найрозвиненіших країн світу за рівнем промислового розвитку, якістю життя та екологічною чистотою, посідає перше місце в світі за часткою вчених в загальній кількості працюючих і забезпечує своїм громадянам середню заробітну плату в 1,810 дол. Внутрішній валовий продукт (ВВП) Ізраїлю становить понад 170 млрд. дол. при населенні 7.2 млн., що значно перевищує ВВП України (152 млрд. дол), – у перерахунку на душу населення цей показник для Ізраїлю складає понад 30 тис. дол. (при 9 тис. дол., що припадають на пересічного українця). Побудовано новий гігантський аеропорт Бен-Ґуріон, в порівнянні з яким Бориспіль виглядає як містечкова автобусна станція часів розвинутого соціялізму. Хмаросяги в Тель-Авіві і модерні транспортні розв’язки й підземні тунелі в Єрусалимі, сотні тисяч новеньких автівок на автострадах, що перетинають країну зі сходу на захід, з півдня на північ, – усе це справляє враження квітучої країни. Дослідження вчених Ізраїлю у сфері високих технологій, генетики та медицини відомі в усьому світі. Але загроза нової, ядерної інтифади не дає ізраїльтянам можливості розслабитися та повною мірою спожити плоди процвітання.

Феномен Ізраїлю є дуже повчальним для України. Незважаючи на перманентну війну і ситуацію напівоблоги, відсутність мінеральних добрив та енергоносіїв, ізраїльське суспільство зберегло свій, без сумніву, демократичний характер; сільське господарство процвітає й розширює ринки збуту, а промисловість здійснила стрибок до постіндустріяльної, інформаційної ери.

У той самий час український політикум, відданий ідеї „хуторянського пупоцентризму“, борсався у пароксизмах боротьби за владу, самоїдства й заздрощів, забувши про існування великих викликів XXI ст., що стоять перед Україною, – як у її внутрішньому, інфраструктурному облаштуванні, так і в більш широкому контексті нових міжнародних загроз останнього часу.

У травні 2008 року Ізраїль святкуватиме своє 60-ліття, позначене як блискучими перемогами, так і прикрими поразками. Це буде свято „зі сльозами на очах“ – з огляду на зростання загрози тотальної війни з силами радикального ісляму. Учасники конференції вирішили присвятити свої труди ювілеєві єврейської держави.

...На єрусалимській конференції я зустрів свого давнього знайомого Натана Щаранського, вихідця з України, одного з найвідоміших державних і громадських діячів Ізраїлю. Він подарував мені свою книгу „На захист демократії“ – повчальну історію перманентної війни і нетривалого миру на Близькому Сході. Головна думка книги – неможливість мирного співіснування між демократичними державами і режимами, що розпалюють ненависть і нетерпимість. Висновок: гостра необхідність проведення політичних, економічних і соціяльних реформ та широкої демократизації в арабському світі.

Щодня нам доводиться битися за виживання, – пише Н. Щаранський, – і щодня з’являються нові жертви кривавого терору. Але ми чудово знаємо, що це не міжусобна локальна війна між євреями і арабами. У нас йде перша світова війна XXI ст., війна між світом терору і світом демократії, між тими, хто цінує людське життя понад усе, і тими, для кого людське життя – лише засіб досягнення певних політичних цілей. Світ демократії переможе в цій боротьбі. Але щоб перемогти, треба не тільки знищити тероризм, але й розширити межі світу, що його намагаються знищити наші вороги“.

Спочатку в назві моєї статті не було знаку запитання. Потім, прочитавши книгу Н. Щаранського, я поставив знак запитання – як знак надії на те, що можливо, не справдяться найпохмуріші прогнози щодо долі Близького Сходу. І, власне, долі всього світу.

Soyuzivka Heritage Center 2008 Summer Programs

Memorial Day Weekend: Kino-Q Film Festival, Music with Matthew Dubas, Zabava with Hrim, and Zuki and Friends! **May 23-26**

Seniors Week: Come meet old friends and make new ones! **June 8-13**

4th of July Weekend: Celebrate with friends, family, dancing, and fun! **July 4-6**

Cultural Festival: Ukrainian delicacies, stage performances and exhibits! **July 10-13**

Miss Soyuzivka: Witness the crowning of Miss Soyuzivka 2009! **August 9**

Labor Day Weekend: Say Farewell to summer! **August 29-September 1**

Tennis Camp

Ages 10-18
$675 UNA Member
$725 Non member
Intensive ten day instruction and competitive play directed by George Sawchak. Limited to 45 participants.
June 22-July 3

Exploration Day Camp

Ages 7-10
$150 per week, per child
$25 per day, per child
Five hours of fun-filled outdoor activities.
Session 1: June 23-June 27
Session 2: June 30-July 4

Tabir Ptashat

A Plast day camp for little campers.
Session 1: June 22-June 28
Session 2: June 29-July 5

Bandura Camp

5 days of professional bandura instruction by Ukrainian bandurists from Lviv.
July 7-11

Ukrainian Heritage Day Camp

Ages 4-7
$160 per child staying on premises
$200 per child staying off premises
Day camp program designed to instill a love for our Ukrainian Heritage through song, dance, arts and crafts
Session 1: July 13-July18
Session 2: July 20-July 25

Roma Pryma Bohachevsky Ukrainian Dance Workshop

Ages 16 & up
$950 UNA Member
$1000 Non Member
Vigorous two week dance training for intermediate and advanced dancers, culminating with performances on stage at our festival.
June 29-July 13

Discovery Camp

Ages 8-15
$400 UNA Member
$450 Non Member
Sleep away camp filled with outdoor acrivities, sports, arts and crafts dsigned to enhance the Ukrainian cultural experience.
Week: July 13-19

Scuba Diving Course

Ages 12-Adult
$400 per person
Students will complete confined and open water requirements for PADI open water certification. Classes are given by George Hanushevsky, scuba diver instructor.
Week 1: July 13-July 19
Week 2: July 20-July 26

Ukrainian "Sitch" Sports Camp

Ages 6-18
$390 per session per camper
$190 for commuters or day campers
39th Annual Ukrainian "SITCH" Sports Camp, run by the Ukrainian Sitch Sports School. This camp will focus on soccer, volleyball, swimming and tennis. Contact Marika Bokalo at (908) 851-0617.
Session 1: July 20-July 26
Session 2: July 27-August 2

Roma Pryma Bohachevsky Ukrainian Dance Camp

Ages 8-16
$950 UNA Member
$1000 Non Member
Directed by Ania Bohachevsky-Lonkevych, daughter of Roma Pryma Bohachevsky. Expert instruction for beginner, intermediate and advanced dancers. Each camp ends with a grand recital!
Session 1: July 20-August 2
Session 2: August 3-16

For more information & camp applications call:
845-626-5641
or check out our website:
www.Soyuzivka.com

НОВИНИ ЛІТЕРАТУРИ І МИСТЕЦТВА

Незабутня Квітка Цісик

Ведуча програми Світлана Махно.

НЮ-ЙОРК. – 29 березня в Українському музеї відбулася одна з найцікавіших мистецьких імпрез за останній час, котра була присвячена відомій українсько-американській співачці Квітці Цісик (1953-1998). Саме цього дня минуло десять років від часу, коли співачки не стало.

Те, що ім'я К. Цісик викликало і викликає неабияке зацікавлення серед шанувальників її таланту, – для організаторів імпрези стало зрозумілим уже за тиждень до самого вечора – усі квитки були випродані. За годину до початку імпрези групи людей стояли перед приміщенням музею з надією все-таки потрапити на цей вечір.

Ідея вечора належить Алексові Гутмахерові, котрий доклав чималих зусиль для того, щоби неперевершений голос К. Цісик знову зазвучав у ці березневі дні. А. Гутмахер наполегливо пропаґує українське мистецтво, зокрема відомі успішні його „Українські вечори на Брукліні", котрі підтримали Українська Координаційна Рада та „Самопоміч" у Нью-Йорку. Вони мають свою публіку і свій розголос.

А. Гутмахер відкрив для себе співачку цілком випадково – київський таксист, увімкнувши касету для свого чергового клієнта, не зміг пояснити, хто ця співачка, але голос А. Гутмахер запам'ятав, оскільки він сам музикант, випусник Одеської консерваторії. І зумів переконати багатьох у тому, що такий вечір просто необхідний для української громади.

Ущерть виповнена зала – прийшло надзвичайно багато людей: ті, хто знав Квітку особисто, хто з нею товаришував, родина, чоловік Ед Ракович, син Едьо, численна публіка – шанувальники її таланту і навіть ті, хто вперше почув її ім'я – усіх об'єднала українська пісня Квітки.

Вечір-спогад був задуманий як літературно-музична композиція, в якій провідною ниткою слугували біографія співачки – спогади про її родину, батька й маму, сестру Марію (до речі, усі були музикантами), перші кроки Квітки у непростому світі американської музики, її захоплення, родинне життя. Власне, кожен суттєвий етап Квітчиного життя мистецьки інтерпретувала ведуча цього вечора Світлана Махно, додаючи живої словесної органіки до Квітчиних днів та трудів.

На імпрезі, окрім пісень, що уже стали клясикою виконавської майстерности і які, за тембром голосу, впізнавані як питомо Квітчині, – додалися мелодії у виконанні скрипаля Валерія Жмуда, оперової співачки Людмили Фесенко та співака Давида Степановського.

Фільм про Квітку, який підготувала Мая Лев, увиразнив присутність співачки не тільки за посередництвом голосу, що звучав з двох записаних нею платівок українських пісень „Квітка. Пісні з України" та „Два кольори", але й візуальною присутністю молодої, красивої енергійної жінки, котра йде нью-йоркськими вулицями і співає.

Мабуть, кожен з присутніх не раз цього вечора пережив високої напруги емоційні спалахи, на очах у багатьох проступали сльози. А коли С. Махно, підсумовуючи, завершила вечір словами: „Квітці судилося бути однією з тих щасливих вибраних, котрі від якогось моменту уже не належать ані собі, ані родині, ані друзям; вони, помножені на любов слухачів, стають справді понад часом", – запала мовчанка, і заля встала перед тріюмфальним і трагічним виконанням „Журавлів" на слова Богдана Лепкого.

Після закінчення вечора син Квітки, Едьо, котрому 17 років, зі сльозами на очах говорив про те, що він ніколи не думав, що стільки людей прийде, щоб вшанувати й згадати його маму. „Значить, вона справді була талановита і дуже популярна", – сказав він. Е. Ракович подякував усім, хто долучився до цього вечора: „Ви зробили дуже добру роботу, і я Вам за це сердечно дякую!"

І мабуть, найбільшим подарунком для тих, хто не зміг бути присутній на цьому вечорі, стала програма київського телеканалу „Інтер", який присвятив цій імпрезі та Квітці, зокрема півгодинну розповідь для глядачів в Україні. Таким чином, в Україні дізналися також про те, як український Нью-Йорк вшанував пам'ять К. Цісик, і в цьому є щось символічне.

А. Гутмахер хоче започаткувати щорічний фестиваль української пісні для молодих виконавців ім. К. Цісик, який відбуватиметься у березні у Нью-Йорку.

Григорій Артеменко

Зліва попереду: Мая Лев, Едьо і Ед Раковичі. Фото: Ігор Шиф

Відбувся Другий Всеукраїнський конкурс вокалістів

Теодор Терен-Юськів
Фото: архів „Свободи"

ЛЬВІВ. – 20 квітня відбулося врочисте нагородження лавреатів II Всеукраїнського конкурсу молодих вокалістів ім. Теодора Терена-Юськова.

Два роки тому з ініціятиви відомого українського оперного співака, мистецького критика та художника-фотографа Т. Терена-Юськова, який уже багато десятиліть мешкає у Нью-Йорку, у Львові було проведено змагання вокальних талантів з усієї України.

Конкурс, який фінансував меценат, виявився неодноразовою акцією. Тепер на нього зголосилося понад 50 молодих виконавців з усієї України.

Змагання відбувалося у два тури, у двох вікових номінаціях (студенти середніх спеціяльних навчальних закладів і студенти й аспіранти вищих).

До складу журі входили найвідоміші львівські солісти-вокалісти, майстри сцени й педагогіки, а очолив його Ігор Пилатюк, ректор Львівської національної музичної академії ім. Миколи Лисенка, на базі якої відбувається конкурс. Переконливу перемогу здобула львів'янка, студентка четвертого курсу музичної академії Марта Жехович. Це не перше поважне випробування у творчій біографії молодої співачки – свого часу вона вийшла у фінал одного з найбільш престижних світових конкурсів „Опералія", брала участь у Міжнародному конкурсі ім. М. Лисенка.

Першу нагороду у „старшій" номінації здобув Володимир Шагай з Одеси, що також традиційно славиться високою вокальною школою.

Серед молодших учасників перемогу здобула студентка музичного училища з Сєвєродонецька Ксенія Бахртдінова, друга і третя нагороди дісталися відповідно Віталієві Видрі з Тернополя й Сергієві Севастьянову – студентові підготувального відділення Львівської музичної академії. Перемога львів'ян і у старшій номінації – друге місце посів Вадим Дарчук, а третє – Анна Старушкевич.

Нагороди й відзнаки визначає сам Т. Терен-Юськів, у минулому також стипендіят фонду ім. Олександра Мишуги. Щоправда, через поважний вік (98 років) мистець не зміг завітати до Львова, проте обіцяє й надалі підтримувати вокальні таланти, якими так багата Україна.

Свого часу меценат пожертвував вельми поважну суму музичній академії ім. М. Лисенка на придбання роялів фірми „Безендорфер".

Лідія Мельник

У СВІТІ ПОЕЗІЇ

Серце мами

Любляче, щире серце Мами –
Це найцінніший скарб між нами,
В цім світі горя і омани;
Воно потішить, приголубить,
Усе прощає, вічно любить,
Осушить сльози, гоїть рани –
Любляче, щире серце Мами.
І на край світу полетіло б,
У глибини морські пірнуло б,
Щоб щастя дітям принести,
Турботні дні, безсонні ночі,
На жертви й болі все охоче,
Найважчі двигати хрести,
Щоб тільки дітям помогти.
Без Мами неба не було б,
Погсло б сонце на землі,
Весь світ потонув би у злі,
І люди згинули б навіки
Без материнської опіки,
Без Божого дару із неба
У наших злиднях і потребах.
Не знає смерти серце Мами,
Перебуває все між нами,
І хоч далекими світами
Блукаєм, та не сиротами,
Бо з нами вічно серце Мами.

Євген-Крименко-Іванків
Чикаґо

А Прип'ять спала в верболозах

Ще монстр був міцний як ніколи,
Вождів старезних слід застиг
Що не зрікалися престолу,
Спускаючи останній дих.
Михайло-мічений при владі
З перебудови розпочав.
„Процес пішов...", щоб не завадить
З Кремлівських башт ворон ганяв.
І їздив з Райкою по світу
Та владу ще тримав в руках.
Прийоми, зустрічі, візити
Все, як належить у верхах.
Йшов Першотравень. Мирний атом
Теж міцно спав, як те дитя.
Та він проснувсь, проснувся клятий
Поставив світ на край життя.
Ще в небі зорі мерехтіли
Не відчуваючи біди,
Лелеки гнізда вже мостили,
Над Прип'яттю цвіли сади.
І раптом вибух серед ночі:
Вогонь, руїни – просто жах.
Чорнобиль вже розплющив очі,
Став притчею в людських устах.
А Прип'ять спала в верболозах
Хоч вже палав четвертий бльок.
І прийняли смертельну дозу
Пожежні Правик й Кибенок.
Про все, що сталося, мовчали
Партійні бонзи. По-первах
Лиш шлунки йодом наповняли,
Тамуючи тваринний страх.
Народ весь просто обдурили,
Хотіли, щоб і світ не знав.
Спасибі, шведи сповістили,
Наш „мічений" як мур мовчав.
За три дні місто відселили,
У Києві відбувсь парад.
А скільки їх уже спочило
Щоб не вернутися назад?
Вся Україна святкувала
Той Першотравень для краси.
А хмара землю покривала,
Озера, ріки і ліси.
Чорнобиль! Чорний біль без рани.
Ти смерть приніс нам без війни,
Ти перекрив нам життєдайні крани!
Лиш з волі Господа відкриються вони.

До двох ювілеїв

(Уривок)

Мовчали роками, мовчали віками,
Поразок не любить ніхто признавать.
Зарита глибоко царями й вождями
Вся правда воскресла, її не сховать.
Лежать в Ермітажі засмолені скрині,
В них слава Мазепи як чиста вода.
Козацькі знамена – безцінні святині
В спецсхронах і сховищах тля поїда.
Забули? Неправда, усі добре знали,
Поразок не любить ніхто признавать.
У скринях засмолених правду сховали
Й тепер ще не хочуть її розказать.
Донині ще славлять Петра і Полтаву,
Складають байки, як Крилов і Езоп.
Анатеми з гетьмана досі не зняли.
Заціпило рота згадать Конотоп.
Кістками говорять кургани високі,
Фортеці і замки моєї землі.
Багниста Соснівка, болота глибокі
Де гетьман Виговський розбив москалів.
Не вистояв в Срібнім Петро Дорошенко
І вирізав жителів ворог дотла.
Усіх без пощади малих і старенькис
Напившися крови. Ще тепла була.
Пішов Конотоп руйнувать і палити
Та князь Трубецькой до Путивля тікав.
Лягло тридцять тисяч тоді московитів,
Народе, мій славний, чого ж ти мовчав?!

Федір Швець,
м. Розвіл, Каліфорнія

В орбіті української музичної культури

До 70-річчя Романа Савицького

9 березня виповнилося 70 років Романові Савицькому-молодшому, який все своє життя присвятив нагромадженню, упорядкуванню документів, матеріялів і фактів українського мистецтва, переважно музичного, у контексті світової культури.

Р. Савицький народився в родині піяніста-педагога, мистецького діяча Романа Савицького (саме тому до його прізвища органічним є додаток – „молодший") та письменниці Іванни Савицької (з дому Трешневської). Щодо дня свого народження він слушно зауважує, що „було неабиякою честю народитись того ж дня, що й Тарас Шевченко". Рік народження теж виявився „знаковим" для нього: саме в 1938 році величний святкували 50-річчя від дня народження видатного українського композитора та музичного діяча Василя Барвінського. З цим іменем була міцно пов'язана доля батька-піяніста та дотепер і сина.

Весною 1944 року сім'я Савицьких опинилася у Вроцлаві, далі була Німеччина, де продовжилося зростання та навчання хлопчика. „Ніколи не забуду, згадує він в „Автобіографії", першої лекції з батьком на сцені таборового театру Карлсфельду, де стояло безвинне фортепіяно. Я так чекав, щоб на ньому заграти, але тато звелів мені покласти руки на коліна і 45 хвилин вияснював, що таке музика і як до неї братися".

Пізніше Савицькі не загубилися в Ню-Йорку, а стали повноцінними представниками української культури та ідентичности за океаном. Р. Савицький облаштовує Український музичний інститут, який успішно діє і нині. Савицькі, вирушаючи на Захід, забрали з собою фотосвітлини й ноти В. Барвінського. Це й стало основою чималого архіву родини Савицьких. Р. Савицький-молодший особисто привіз ці скарби до Львова. Він розпочав колекціонування зразків української музики в США на початку 1960-их років. Поштовхом, як він сам пригадує, стала передчасна смерть батька в 1960 році. Попередньо отримані від батьків настанови та знання разом з повновартісною освітою (в

Роман Савицький виступає в НТШ-А.

1962 році закінчив Технологічний інститут Дрекселя ступенем маґістра, де спеціялізувався в музичній бібліографії та зорово-слухових засобах) були скеровані на творчі цілі. Працюючи від 1968 року керівником музично-мистецького відділу Публічної бібліотеки в місті Елізабет, Ню-Джерзі, мав змогу координувати й уточнювати свої пошуки з цілою низкою наукових інституцій США, Канади та Західньої Европи.

Науковий та публіцистичний доробок Р. Савицького великий. Його можна розділити на умовні групи: монографічні видання, статті у періодичних виданнях, рецензії, огляди. Автор не цурався й історичних нотаток про українське кіномистецтво та нарисів про звукозаписи, як і феномену молодіжного пластового руху тощо. Сотні позицій зібраного та опублікованого вченим-патріотом складають велику панораму, яка утривалює віхи нашої культури і значно розширює уявлення про нас як про націю з давньою культурою в різних країнах Заходу.

А починалося з того, що клясичні історії української музики Бориса Ґрінченка чи Андрія Ольховського були тоді недоступні, а в чужих підручниках про світову музику не було ні згадки про Україну. Виповнюючи ці прогалини, Р. Савицький написав низку бібліографічно-музикологічно-історичних досліджень, зокрема про В. Барвінського, Святослава Гординського.

Але є одна ділянка музикознавчої праці, яку українські дослідники покищо неспроможні виконати у повному обсязі. Йдеться про чужоземні енциклопедичні видання, до яких він дозволяв собі „втручатися" з пропозиціями виправити виявлені неточності чи помилки стосовно української музики. Неточності в основному стосувалися визначення національної приналежности: Максима Березовського, Бориса Лятошинського, Віктора Косенка, Лева Ревуцького називали росіянами, В. Барвінського – мадяром, піяністку Любку Колессу, дириґента і композитора Антона Рудницького – поляками і т. п.

Сприяла повноті уявлень про українське музичне мистецтво й низка публікацій в українських часописах американського континенту – в Альманаху Українського Народного Союзу, „Америці", „Вістях", „Свободі", „The Ukrainian Weekly", „Сучасності".

Р. Савицький свого часу підтримував усе українське у творчості окремих особистостей. Організувавши разом з дружиною 20 років тому ґрандіозний проєкт з вшанування 100-річчя В. Барвінського, зустрівся з німецьким піяністом та орґаністом Міхаелем Ґрілем і той став палким прихильником музики українського композитора. Соліст Метрополітальної Опери в Ню-Йорку Павло Плішка на адресу музикознавця висловлюється ще відвертіше: „Він упровадив мене у красу української музики". Не менш щирий у своїх висловлюваннях про нього був відомий критик та директор музичних програм радіо „Ню-Йорк Таймс" Роберт Ширман: „Захоплююче чергування музичних творів, чудова дослідницька робота" (після радіопрограми про світові мандри української пісні „Їхав козак за Дунай", яку Р. Савицький здійснив у Ню-Йорку в 1976 році). Перелік захоплених відгуків про патріота української музики можна продовжити.

Р. Савицький кілька років тому удостоївся звання Почесного професора Львівської національної музичної академії ім. Миколи Лисенка. Своєрідним „центром" науково-бібліографічної уваги Р. Савицького завше була постать В. Барвінського. Можливо, тому й тягнуло його до тих місцин, де ім'я композитора почали активно відроджувати й популяризувати. Таким „магнітом" став і Дрогобич. Саме тут ім'ям композитора названо державне музичне училище, наприкінці 1990-их років заініційовано конкурс юних піяністів ім. В. Барвінського (він у цьому році вже має статус міжнародного).

Від вересня 1993 року мені часто доводилось чути виступи Р. Савицького у Львівській консерваторії (нині Національна музична академія) ім. М. Лисенка. Дещо пізніше я отримав листа від Р. Савицького, й відтоді листування, постійні наші контакти не перериваються до цього часу. На той час я, очолюючи Дрогобицький осередок (нині – організація) Національної спілки композиторів України, ще й послідовно займався вивченням особистости та спадку В. Барвінського, шукав нових матеріялів про нього. У листах до мене Р. Савицький не забуває поцікавитись, як ідуть справи у музикознавців Людомира Філоненка, Олександри Німилович, чи „рухається" в доброму напрямі кімната-музей В. Барвінського в музичному училищі його імені, якою керує Любов Щурик, як розвивається конкурс юних піяністів ім. В. Барвінського, яким керує Євген Лемех; тепло пригадує свої творчі зустрічі в Дрогобичі, в яких брали участь піяністка Людмила Садова, композитор Микола Ластовецький та ін. Протягом останнього десятиріччя Р. Савицький немало зробив для поповнення бібліотек та музеїв Львівщини.

Р. Савицький часто приїздить в Україну з творчими зустрічами і лекціями-викладами у Львові й інших містах. Слухачам було незвично почути, приміром, про те, що українські мелодії широко побутують у США, що їх активно використовували такі американські композитори, як Ч. Лефлер, Дж. Ґершвін, К. Портер, Е. МекДавел та ін. Від певного часу я став його „менеджером" (так напівжартома мене нарік Р. Савицький). Моя пропозиція Р. Савицькому вступити до Національної спілки композиторів України була ним сприйнята із зрозумінням і радістю. Його в 2000 році успішно прийняли до спілки.

Від часу відновленої незалежности України Дрогобич відвідувало чимало видатних українських музикантів з діяспори, як от композитори Вірко Балей, Ігор Соневицький, піяністи Юліяна Осінчук, Таїса Богданська із США, Мар'ян Кузан із Франції, співак Йосип Гошуляк з Канади та ін. У цьому році виповнюється 10 років з того часу, коли до Дрогобича вперше завітав Р. Савицький.

Р. Савицький завжди зворушливо пам'ятає про свою стареньку матір, яка проживає в Чикаґо. Відома письменниця, громадська діячка, – вона не лише оточувала сина материнською ласкою, а й допомагала йому фаховими літературними порадами випрацьовувати свій науковий і публіцистичний стиль. Дружина Марта, піяністка, вчилась у тій же системі музичних шкіл Америки. Її вчителем був Роман Савицький-батько. Вона є надхненником і організатором-керівником особливого дитячого садка „Музичне дошкілля". М. Савицька теж народилася у славній родині: її батько – відомий український філософ Микола Шлемкевич, автор цікавих ґрунтовних праць. Одну зі своїх статтей дослідник закінчує словами: „Обов'язком українських музик на Заході є протиставитись джерелам неправдивих інформацій про Україну: розкривати фальшування і правдиво орієнтувати опінію світу. Будьмо на сторожі!" Дуже актуальні слова, які стосуються усіх українських музикантів і не тільки їх.

Володимир Грабовський,
голова Дрогобицької організації
Національної спілки композиторів України

„Нелеґалка" – в Клівленді

У ч. 18 „Свободи" було вміщено розповідь Заслуженого артиста України Ростислава Василенка „Нелеґалка" з Канади – в Ню-Йорку" про виставу драматичного театру „Заграва". Тим часом надійшов допис Євгена Бачинського про цю ж виставу в Клівленді, уривок з якого подаємо.

КЛІВЛЕНД, Огайо. – Український драматичний театр „Заграва" (Торонто, Канада) поставив в неділю, 13 квітня, в залі Української православної церкви св. Трійці в Норт-Роялтоні, Огайо, трагікомедію на дві дії Анатолія Крима „Нелеґалка". Театр „Заграва" добре відомий глядачам на північно-американському суходолі за його понад 50-літню працю в сфері української культури і слова.

У виставі „Нелеґалка" Інна Павлюк представила любителям театральної сцени історію перебування українки Ніни в Італії на заробітках.

Комічні сцени, конфлікт між Чезаре і Маріо, працедавцями Ніни, викликали у глядачів веселий настрій. Перебування Ніни на заробітках стало трагедією сім'ї. Не дочекавшись повернення Ніни, померла мати, дочка Наталочка опинилася на вулиці і ділила долю безпритульних сиріт, батьки яких перебували на заробітках за кордоном.

Кінцева сцена зворушила публіку до глибини, а в багатьох на очах з'явилися сльози, коли на сцену вибігла Наталочка з ключем: „Мамо!, мамо!" і кинулася в обійми Ніни. В голосі Наталочки була радість і біль дитини після довгої розлуки з мамою. Ця сцена нагадала багатьом долю сиріт, батьки яких подалися на заробітки.

Публіка дякувала акторам довгими оплесками і квітами.

Євген Бачинський

Нове у театрі: в Україні заспівали латиною

ДНІПРОПЕТРОВСЬК. – У Дніпропетровському академічному театрі опери і балету відбулася прем'єра середньовічної „опери-балету" про „добродійности та гримаси Фортуни", як сказано у програмці.

Історія вистави така: у християнському монастирі Бенедиктбаєрн, що в місцевості Баєрн у німецькій Баварії, в XIX ст. випадково знайшли рукописну збірку стародавніх віршів та пісень. Відомий композитор, почесний доктор філософії Тюбінґенського університету Карл Орф поклав їх на музику, створивши 25 частин геніяльної кантати, а творча група постановників винесла кантату на сцену, поклавши її в основу „музично-хореографічного дійства" з назвою „Carmina Burana".

З назвою розібратися непросто. Латинською мовою слово „carmina" – то спів. Тож маємо „Співи Баєрну". Втім, на афіші та на програмці між цими двома змістовними словами додалося таємниче „Eв" (у „Великому словнику латинської мови" такого взагалі немає), тобто офіційно написано „Carmina Eb Burana". Хто таке вставив-приляпав, мені з'ясувати не вдалося.

І ще одне непорозуміння: коли були написані тексти? У програмці однозначно пишуть: „XIII ст." А у виданні „Комерсант"читаємо: „Рукописну збірку віршів середньовічних блукаючих бардів „Баєрнські пісні", написаних латиною та давньонімецькою мовами, випадково знайшли на початку XIX ст.; Карл Орф побачив її перевидання у 30-их роках XX ст.".

А тепер – по суті. Кохання і зраду, творчість і ремісництво, злети душі та падіння матеріяльної людини у прірву корисливої прагматичности – усе чітко сепарує Доля. Про ці проблеми оповідає й нинішнє „музично-хореографічне дійство на музику Карла Орфа":

О, Фортуна, поранений тобою,
Я оплакую рани...

Тож дивимося, слухаємо, радіємо і дивуємося.

На сцені – персонажі, яких, поза сумнівом, сміливо можна характеризувати як парадоксальні. От скажіть, чи бачили ви коли-небудь відчайдушно танцюючих вагітних підлітків?

А чи уявляли в театральній виставі натовп співаючих позастатевих осіб (не чоловіків і не жінок) з відверто оголеними торсами?

А чи слухали оперний хор, який, співаючи, ще й активно рухається сценою, танцює? Я теж отакого не бачив до 15 березня, коли завітав до Оперного театру дивитися прем'єрну виставу:

Весна наближається.
Увесь світ сяє
її радісною посмішкою...
Сум спливає,
І весна вже ссе груди літа...

Про музику К. Орфа навіть не наважуюся писати. Буде мало сказати, що вона велична, яскрава і чарівна; глибока і магічна; горда і вогниста; максимально могутня і безмежно енергійна. Одним словом, геніяльна!

Лише один штрих, про який мені розповів дириґент-постановник Заслужений діяч мистецтв України Володимир Гаркуша: К. Орф настільки глибоко розумівся у композиції, що, переосмисливши багатющу музичну історію, навіть зумів у деяких епізодах передати особливості звучання стародавньої, середньовічної музики!

А ще В. Гаркуша відкрив таку таємницю: у дніпропетровській виставі використано не один, а аж три твори К. Орфа: „Carmina Burana", „Catulli Carmina" та „Aphrodita Triumphus" (тобто „Пісні Баєрну", „Пісні Катулла" та „Тріюмф Афродіти"). Загальну назву постановники вирішили дати за першим твором, хоч сам К. Орф свого часу трилогію називав „Тріюмфи".

„Carmina Burana" вперше виконали в 1937 році у Франкфурті-на-Майні. Після гучного успіху 42-річний вже відомий композитор написав до свого музичного видавця Шотту: „Ви можете знищити усе, що я створив дотепер".

Як сценічне дійство „Carmina Burana" була вперше створена як телевізійний фільм у 1975 році, де кантату К. Орфа інтерпретував відомий режисер Жан-П'єр Понел. До цього її чули лише у концертному виконанні.

Цікаво, що в процесі роботи над виставою у Дніпропетровську В. Гаркуша виявив, що К. Орф... не написав жодної симфонічної музики для оркестри. Тож постановники мусіли винести на сцену лише автентичні твори К. Орфа у певних варіяціях, котрі гідно продемонстрували нетрадиційність його музичної мови, абсолютно захопили залю шаленим розмахом наче чаклунської „стихії ритму та полум'яної експресії".

Режисер-постановник Заслужений артист України Олег Ніколаєв дніпропетровському глядачеві добре відомий як постановник чудових модерних балетів „Танго нашого двору", „Ніч перед Різдвом" та „Академія натхнення", кожен з яких був подією в театральному житті міста. У новій виставі він знайшов та запровадив багато нових ориґінальних сценічних рішень.

Хор театру завжди був вищої проби якості. От слово дириґента В. Гаркуші: „Головна дійова особа нашої вистави – Хор" (він це слово говорить з великої літери). Хормайстер-постановник, Заслужений діяч мистецтв України Валентин Пучков-Сорочинський, і цього разу не схибив, додавши чудовим вокальним можливостям хористів можливість рухатися, що робить виставу ще динамічнішою.

„Фортуна" (Раміна Бураєва).

У головних ролях виступили солісти балету Раміна Бураєва та Євген Кучвар, і опери – Оксана Григоренко, Олексій Србницький, Віктор Щерба. Усі вони були на найвищому рівні. Сценографію, а також розроблення костюмів постановники довірили молоденькій випускниці Дніпропетровського театрально-художнього коледжу Дарці Білій. Радів її успіхові вчитель – театральний художник, найкращий сценограф Дніпропетровщини Іван Шулик.

Гармонійне сплетіння музики, оркестри, режисури, хору, сценографія і виконавців забезпечили виставі гучний успіх.

Напевно, таку виставу можна впевнено везти на гастролі за межі України.

Володимир Єфимов

Постановники (зліва) Валентин Пучков-Сорочинський, Олег Ніколаєв, Володимир Гаркуша.

Ганні Стахів...

(Закінчення зі стор. 18)

Часто навідуються родичі й сусіди Богдан Плискун, племінниця Віра, братові Емілія й Галина, працівник територіяльного центру з обслуговування пенсіонерів та інвалідів району Люба Мороз та інші. Родичку такого поважного віку не забуває й Богдан Микитюк з Австралії. Їм і розповідає довгожителька про свої життєві пригоди й переживання.

„Як прийшли москалі, ми втішилися, – каже Г. Стахів. – Та вони знахабніли, почали забирати все з обійстя, примушувати записуватись у колгоспи. Ми втікали, ховались по ровах, аби лише б не піти до колгоспу. Наша родина дуже боялася, щоб москалі не дізнались про повстанців, котрі переховувались у нас, а найчастіше Ярослав Стрийський. Він та Микола Козловський з побратимами пішли у ліс, бо не хотіли миритися з владою більшовиків. Вони полягли геройською смертю в Слов'ятинському лісі, де був запеклий нерівний бій з ворогами України. Поховали хлопців біля церкви. Із родичами М. Козловського я колись їздила в ліс на місце загибелі вояків УПА. Ми молилися за упокій їх душ і просили в Бога милосердя для нашого знедоленого народу".

Про виснажливу працю в колгоспі бабця згадує:

„Я годувала на фермі 50 ялівок, а платили мені 90 копійок від ялівки. Усе робили вручну: і буряки копали, і фундамент під стайню. На домашню працю вже сил не вистачало. Нині чого так рученьки болять? То від колгоспної кабали".

Про секрети доголіття Г. Стахів говорить:

„Треба їсти все природне, без хемії. Я люблю бараболю, особливо зварену в мундирі, квашену капусту, кисіль, лемішку, молоко. Не втримаюсь довго сидіти на одному місці, люблю ходити в церкву, в гості до людей. Для довгого життя треба мати багато терпіння і розуміння. Важать рух, праця, небайдужість. Я ще й зараз тримаю курей, маю грядки – часничок, цибулю, огірки, капусту, трошки картоплі. Часто слухаю радіо і переживаю за Україну, щоб більшу пенсію давали, щоб добре платили".

Г. Стахів вирішила подарувати в краєзнавчий музей два старовинних образи: „У мене, як бачите, образів багато. А в Бережанах хай люди моляться за здоров'я, щоб прожити довге і радісне життя".

Тетяна Будар

Очі хворих дітей промовляють до сумління

Ліда Боднар-Балагутрак (зліва) в своїй майстерні приймає гостей.

З Лідою Боднар-Балагутрак я познайомилась в 2002 році і не могла уявити, що запрошення художниці відвідати її майстерню, яка затишно розміщена біля розкішного старого горіха, заселеного білками, обернеться для мене подорожжю в щось неймовірно величне, що завжди хвилюватиме мою душу. У майстерні мене охопили почуття радости і спокою, ніби я вступила до храму. І справді, я потрапила до храму мистецтва. Навколо були картини, з яких, неначе з ікон, на мене дивились очі головних персонажів серії „Невинні" – діти.

Л. Боднар-Балагутрак розповіла, що ідея цієї серії з'явилась після подорожей до України, яку вона вперше відвідала в 1991 році. Мандрівка відкрила для неї Україну, понищену радянською системою. На дітях вона відразу помітила сліди занедбання. Над серією „Невинні" Л. Боднар-Балагутрак почала працювати в 2000 році. На її думку, саме діти вособлюють невинність, яка передається через їхню тендітність, зранену красу, ніжність та захоплення навколишнім.

Образи дітей полонять чудово переданою беззахисністю перед світом безвідповідальних дорослих і, водночас, дорослістю, яка передана через їхні очі, що, здається, зазирають в саму душу. Очі дітей – це переважно перше, що помічають шанувальники мистецтва Л. Боднар-Балагутрак. Вони неймовірно живі і промовисті. Очі запрошують до спілкування. У них жевріє надія, що запрошення буде прийнято.

Хоча на полотні „Зачарований" хлопчик, неначе засоромившись чи похнюпившись, дивиться вбік, все одно він заохочує замислитись над сумними реаліями дитячого буття в Україні. Інші герої картин, як хлопчик з полотна „Де мій дім", дещо побоючись знову відчути розчарування, відійшов назад, проте своїм пронизливим поглядом, все одно ставить це важливе запитання. Дівчинка з картини „Через скло: світло", набравшись наснаги, визирає своїми великими очима і намагається зупинити вас своїм поглядом. Так і здається, що кожна дитина з полотен художниці прагне роповісти історію свого невеселого дитинства.

На полотнах зображені переважно обездолені діти: з розбитих сімей, потерпілих після Чорнобильської катастрофи, сироти. Проте, образ дитини на картинах – зібраний, вигаданий. Прообразом виступили фотографії дітей, зроблені під час поїздок в Україну. Художницю вразило, що часто діти, яких вона зустрічала на вулиці, мали нездоровий вигляд. Це враження вона намагається передати кольорами. Вона відходить від реалістичного стилю, яким характеризуються її ранні твори, і починає передавати свої почуття, як вона каже, „дивними кольорами."

Цікаво спостерігати за еволюцією кольору в цій серії. Першим полотнам серії „Невинні" притаманні насичений червоний і коричневий, разючий брудно-зелений і де-не-де сірий. Згодом художниця починає експериментувати з іншими кольорами: синім, жовтим, а її базові кольори стають менш насиченими і спокійнішими.

Останні твори серії „Невинні" взагалі зображені в тепло-сірих тонах. Здається, що, шукаючи найкращий спосіб передати побачене в Україні, Л. Боднар-Балагутрак переходить низку складних особистих переживань, які затримує і передає на полотні. Художниця пояснює це тим, що після поїздки в Україну вона більше не могла продовжувати малювати, як колись. Її стиль, техніка повністю змінились, так само як і вона сама, її бачення світу і реакція на побачене.

Вона повністю відкидає реалістичний стиль, який уже не підходить її творчости, для того, щоб передати усю гаму почуттів і переживань, адже життя не завжди таке, яким здається на перший погляд. Реалізм для неї уже не пропонує правильної відповіді на те, що являє з себе світ і наше буття. Навпаки, в своїх роботах Л. Боднар-Балагутрак намагається сказати, що життя представляє собою надскладні процеси, про які ми часто навіть не підозрюємо. Саме тому вона відшукує нові способи, щоб усе це зобразити на полотні. Вона революційна не тільки з кольором, але і з техніками зображення, і невтомно віднаходить нові методи в своїй творчості.

Художницяактивновикористовує змішану техніку: колаж, включення іншого матеріялу на канві, різний наклад фарби. Щоб передати всю складність переживань і почуттів, Л. Боднар-Балагутрак почала винаходити свої унікальні підходи до малювання. Так в її роботах з'явилась вишивка, на яку вона накладає малюнок і фарби, досягаючи унікальної текстури і демонструючи нашарованість проблем її героїв. Саме ця техніка дозволяє її роботам випромінювати особливе тепло, до якого хочеться доторкнутись. Можливо, саме тому шанувальникам її творчости буквально хочеться погладити зображених дітей, надати їм притулок.

Л. Боднар-Балагутрак експериментує з накладанням фарби. Деякі мазки настільки грубі, що їх доводиться відшліфовувати. Інші деталі – очі дітей, їхні головні убори, волосся – часто намальовані дуже тонко і точно. Цим художниця віртуозно показує, наскільки її герої тендітні, сильні і сповнені надії. Цікавим є її підхід до використання декількох шарів фарби: вона, як і її герої, в кожній роботі проходить через складні процеси формування і змін в почуттях і враженнях. Саме тому її праці дуже живі і мають свою історію.

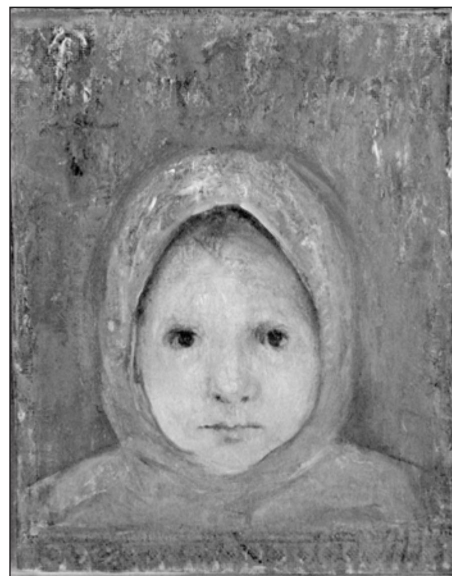
Навіть в обрамленні своїх полотен художниця перебуває в творчому експерименті, який знову і знову їй добре вдається. Картини серії „Невинні" поміщені в спеціяльні рами, що нагадують вікна, через які можна побачити маленьких, але бадьорих героїв. Ці рами є також символом діялогу, спілкування і пізнання.

Художниця вміло передає драму через контраст між скромним дитячим одягом і „недоречно" великими бантами, якими прибрані дитячі голівки. Вона показує, що, незважаючи на всю помпезність, ці банти не можуть ні додати чогось до дитячої природної краси, ані приховати їхні складні і понівечені системою долі. Хоча банти як символ можна трактувати по-різному. Наприклад, художник Джон Галака підмітив, що дівчатка з бантами схожі на подарунки і тим самим є втіленням незгладимої невинности, вразливости і природнього шарму, які видно через шари культурного винаходу. Герої її картин в хустинках, бантах, шапочках, чи прибрані квітами, подібні до мадонн, сповнених тепла і всепрощення. Не дивно, що з самого початку в мене склалось враження, що я потрапила до храму, де весь час відбувається щось величне і безконечне для пізнання.

Твори Л. Боднар-Балагутрак – не просто мистецтво, що пасує в кімнаті. Вони змушують думати, ставити запитання і, що найважливіше, знаходити відповіді. Її полотна показують багатогранність і нашарованість чинників і процесів життя, які не завжди красиві та ідеальні. Проте твори художниці вселяють надію і віру в майбутнє – за умови, що ми як члени суспільства будемо більш відповідальними за свої вчинки.

Іванка Білич

Картини серії „Невинні".

ПОДОРОЖІ

Таємниці Куразьких гір

Село Кураш (в давнину – Кураж, Куразь) лежить на лівому березі річки Горинь поблизу колишнього містечка Бережниці. Від Кураша до Бережниці вздовж старого русла Горині простягнулись Куразькі гори. Якась частина краєзнавців називає їх ще й Бережницькі, одначе, їх давня історична назва – Куразькі. Біля гір розташоване сучасне село Кураш, початки якого слід шукати саме на цих горах. Горинь простелила тут широкі луки з барвограями квітів, тому все це разом творить мальовничо-чарівні краєвиди.

Місцеві князі вибудували на горах фортецю, оточену трьома рядами земляних валів, з ровом, заповненим водою, та дубовими частоколами на валах. Сліди цього оборонного городища добре простежувались ще в середині XIX ст. Польський геолог Г. Осовський, який в середині XIX ст. шукав на горах бурштин та інші мінерали, знайшов там ряд керамічних виробів, але як геолог, а не археолог, не заглиблювався в археологічні дослідження, а лише описав випадкові знахідки під час розкопок.

Отож перед тим, як в XV ст. Кураш став відпочинковою оселею князів Гольшанських-Дубровицьких, Куразькі гори, ще до татаро-монгольської навали 1240 року, були місцем спасіння ченцівколіотів, анахоретів, які оселились тут і вершили свої чернечі подвиги. Ченці жили у печерах, власноруч викопаних у відлюдних місцях біля рік, озер, в горах. Саме такі печери, а не природні, вважались серед чернецтва найбільш благословенними Господом, бо, як зазначив літописець, поставлені сльозами, і постом, і молитвою, і неспанням.

Саме такий печерський монастир-скит в XII ст. з'явився і на Куразьких горах. Викопані печери-келії, церкви-каплички постали над Горинню, яка в ті часи, разом з річкою Случ, були головними артеріями життя в цьому реґіоні Волинського полісся.

В XVI-XV ст. печерські монастирі були замінені наземними. Головним покликанням монастирів стало виховання і освіта свого народу. Князі Гольшанські-Дубровицькі вибудували храм в своїй відпочинковій оселі Кураш, де освятили престол святині в ім'я Преображення Господнього.

Куразькі гори мають багато нерозгаданих таємниць, чекають на серйозні археологічні дослідження, щоб голосом віків промовити до нас. Джерела архівів Волинської і Рівненської областей відкрили мені чимало невідомих сторінок з минулого Курашу.

Одного ранку я вирушив з Бережниці з Анатолієм Юрчуком, студентом Львівської політехніки, до Куразьких гір, щоб оглянути, зустрітися з старожителями села, почути і записати перекази про археологічні знахідки. Пригадав собі в дорозі свою першу зустріч з Курашем 14 років тому, розмову з 80-річним українцем Василем Селезіоном.

„Від давнього Курашу, – сказав він, – майже нічого не лишилося...".

Від В. Селезіона та його ровесниці Марії Верзун вперше почув я про Куразькі гори та їхні таємниці, але тодішня відсутність історичних джерел змусила мене оминути в своїх працях цю ненаписану сторінку історії, бо лише нині, з наявністю знайдених історичних відомостей, можна писати про окремі вже розгадані таємниці, що їх заховали тут шари землі та молодий, переважно, сосновий ліс, що великим вічнозеленим килимом покриває майже всю територію гір.

Ідемо стежкою вздовж підніжжя гір, оглядаємо і вимірюємо їх довжину, висоту, робимо знімки. З оглядового майданчика милуємося краєвидами рідної землі. Потім прийшли до храму Преображення

Володимир Рожко на просторах Куразьких гір.

Господнього, де зустрілися з його настоятелем о. Василем Іваничком, який надто осучаснив капітальними ремонтами святиню і невідомо навіщо поруч з нею вибудував великий гараж. Про нелюбов парафіян до цього душпастиря з Московського патріярху свідчать металеві двері гаража, покриті чисельними слідами від ударів каміння.

На моє запитання, навіщо так осучаснено святиню, обшито її стіни просмоленими дошками, під якими дерево перестає дихати та буде руйнуватися, а сама святиня втратила свій первісний природний вигляд, о. В. Іваничко запевнив нас, що храм під „вагонкою" простоїть ще п'ять століть. Мої поради і переконливі історичні докази про руйнування дерева для нього залишаються абстракцією, і після кількох хвилин спілкування на подвір'ї настоятеля ми знову вирушаємо через гори до Бережниці, щоб ще раз пережити їх святощі та набратись нових вражень в наші спраглі душі.

Церква і гараж в Кураші.

Блаженик – забута сторінка історії

Село Блаженик колишнього Володимирського повіту в минулому було відоме як осередок віри в цьому реґіоні Волині. Воно лежить на давньому шляху з Володимира до Ковеля, на березі річки Турії, яка витікає біля недалекого села Затурці і впадає в Щитині до Прип'яті.

Свою назву село отримало за переказами старожилів, які записала вчителька місцевої школи Валентина Шудрук, від свого місцезнаходження, яке віки було блаженне, тобто благословенне Господом. Видатний дослідник Волині проф. Олександер Цинкаловський назву села виводив теж з слова „блаженний", яким і був чернець місцевого монастиряскиту на березі Турії.

Хрест на монастирищі в селі Блаженик.

Монастири-скити появилися на Волині ще в Методіївську добу IX-X ст. у Володимирі, Данилові, Стіжку, Почаєві, Підкамені, Збаражі задового до офіційного хрещення України-Руси 988 року за князя Володимира Великого.

Монашество, тобто чернецтво, прийшло з Візантії як коліотське, анахоретське, тобто відлюдне. Ченці-коліоти, анахорети відокремлювались від певного монастиря, в якому вони перебували і засновували у відлюдному місці печерські монастирі, власними руками викопували печери для житла і молитви.

Ченці-коліоти з'явились в Блаженику з печерського монастиря на Святій горі в Зимному. Залишаючи цю святу обитель десь в XII ст., вони шукали обителі-скиту в пралісах, де пізніше з'явилося село Блаженик.

Після монголо-татарської повені в XIII-XIV ст. монастир-скит в Блаженику продовжував існувати, але вже не як коліотський, а спільножитний, а його ченці несли світло віри Христової першим жителям села, яке з'явилося поруч святої обителі в ім'я святителя Миколая. Його фундатором був князь Солтан, якому в 1545 році разом з селами Вербою, Гнійним, Могильним, Рудою, Красносілками належав і Блаженик. Власне, ця дата і є першою писемною згадкою про село, як вже в 1577 році належало до холмського каштеляна Миколи Лисаковського.

Хто був фундатором помонастирського храму св. Миколая в XVII ст. невідомо, одначе, бідні парафіяни не могли побудувати святиню, яка, як і монастирська, була дерев'яна, з окремою дерев'яною дзвіницею. Церква св. Миколая була багата на предмети давнього церковного мистецтва місцевих майстрів: ікони, Богослужбові книги, чаші, хрести, хоругви, дзвони, але найбільшу духовну цінність являла благодатна ікона святителя Миколая, до якої на літнього і зимового Миколая (22 травня і 19 грудня) приходили на відпуст сотні прочан.

Мої пошуки вісток про минуле Блаженика привели мене травневого ранку до скромної, але привітної оселі місцевих вчителів Валентини та Василя Шудруків. Валентина Шудрук всією душею любить рідну землю, її минуле, передає цю любов і знання не лише своїм учням, а й синам Юрієві, Валерієві і донечці Інні, яка була моїм екскурсоводом в Блаженику.

Помонастирський храм св. Миколая в Блаженику був аж до зникнення його у вогні приписним до храму Різдва Пресвятої Богородиці в с. Руда. Нині якась частина жителів села їздить до храму в с. Мокрець, який належить до московської Церкви, але найбільш свідомі є вірними українських церков у Володимирі. Валентина Шудрук з родиною, друзями є вірні церкви св. Юрія у Володимирі, де її син Валерій є вівтарним хлопцем.

Від хати Шудруків вирушаємо до церковища над берегом Турії. Московські більшовики на церковищі поставили електротрансформатор, щоб і пам'ять про святиню зникла назавжди. Одначе, їхні зусилля були марними, бо людську пам'ять і святість місця знищити не можна. На цьому святому місці в роки незалежної України вірні поставили високий дубовий хрест-фігуру, заквітчали його стрічками, квітами.

Довго стояв я над берегом Турії, вдивлявся в повільну течію її, і здавалося мені, що то пливуть по ній у невороття блаженні діла безіменних іноків, які вісім століть тому вибудували на березі річки печерський коліотський монастир. Одначе, не все змила течія віків, їхні праведні діла залишилися у назві села.

Володимир Рожко,
почесний професор
Волинського національного
університету ім. Лесі Українки
Луцьк

СПОРТ

Олімпіяда у Філядельфії – крок до світової олімпіяди українців

ГОРШАМ, Пенсильванія. – 4-6 липня відбудеться IV Українська діяспорна олімпіяда і Здвиг молоді під патронатом Української спортової централі Америки і Канади (УСЦАК).

До участи в олімпіяді вже зголосилися спортові товариства „Тризуб", Філядельфія (173 спортовці); „Карпати", Торонто (188 осіб); „Чорноморська Січ", Випані (128 осіб); СУМ „Крила", Чикаґо, „Полтава", Рочестер, СУМ „Крилаті", Йонкерс (по 30 осіб); УСК Ню-Йорк і „Україна", Бафало (по 18 осіб); УФК „Україна", Сиракюзи (15 осіб).

Отже, вже зголосилося 589 змагунів з різних видів спорту. Процес зголошування триває і є надія, що в олімпіяді візьмуть участь близько 1,000 змагунів.

Згідно з повідомленням Василя Боєчка, начальника Управління з питань закордонного українства Міністерства закордонних справ України, в 2010 році відбудеться в Україні перша спортова олімпіяда українців світу. Тому завданням проводу УСЦАК є слідкувати за спортовими талантами вже під час олімпіяди у Філядельфії, щоб кращі з них взяли участь у світовій українській олімпіяді.

Методій Борецький

Під час зустрічі 1 лютого в редакції „Свободи" з провідниками Олімпіяди (зліва): Іриней Ісаїв, Орест Лисюк, касир УНСоюзу Рома Лісович, Ігор Чижович, управитель Союзівки Нестор Паславський. *Фото: Л. Хм.*

IV Українська діяспорна олімпіяда відбудеться у Філядельфії 4-6 липня

Вістки з УСВТ „Чорноморська Січ"

„Чорноморська Січ" – Айкон" ФК – 3:0
„Чорноморська Січ" – „Татри-Словакія" – 5:2
„Чорноморська Січ" – „Панамерика" ФК – 0:2

В трьох останніх змаганнях сезону у напівпрофесійній центральній дивізії „Ґарден Стейт Сакер Ліґи", Ню-Джерзі, дружина копаного м'яча „Чорноморської Січі" здобула шість точок. 13 квітня клюб „Айкон" не спромігся фінансово закінчити сезон і у п'яти змаганнях віддав перемогу суперникам без гри.

20 квітня „січовики" приймали у себе на площі Керсі-меморіял клюб „Татри-Словакія", у яких виграли високим вислідом – 5:2. Переможні ґолі в цій зустрічі здобули Л. Делавак (2), Д. Терещук (2) і М. Волш (1).

27 квітня команда провела останні реґулярні змагання чемпіонату ліґи. З огляду на свято в дружині бракувало трьох провідних футболістів – Андрія Панаса, Петра Касіяненка і Стефана Колодія. Брак цих футболістів значно ослабив боєздатність дружини і остаточно спричинився до поразки і можливої втрати звання чемпіона дивізії. В першій половині змагань „січовики" створили кілька критичних моментів під воротами суперників, але цим разом провідні снайпери Данило Левицький і Дмитро Терещук не зуміли їх закінчити здобуттям ґолів. Після перерви гості провели кілька швидких контратак, в яких здобули два переможні ґолі.

Склад дружини „Ч. Січі", що виступала протягом сезону: Мак Доналд, А. Панас, А. Кудрик, С. Колодій, М. Витвицький, А. Мандзій, М. Волш, М. Гординський, П. Касіяненко, Д. Терещук, Л. Делавак, Д. Левицький, М. Левицький, М. Шашкевич, Г. Сергіїв, Х. Пардо.

В наступному тижні розпочнуться міждивізійні змагання (плей-оф) чемпіонату обох дивізій, в яких візьмуть участь по чотири клюби з кожної дивізії, що займуть вищі місця.

Омелян Твардовський

Показник ігор центральної дивізії „Ґарден Стейт Ліґи" Ню-Джерзі

клюби	ігри	точки	ґолі
1. „Чорноморська Січ"	12	24	28:22
2. „Панамерика" ФК	11	22	23:13
3. „Ґоу Сакер" СК	11	20	18:18
4. „Юньйон Тайкос" ФК	11	14	18:18
5. „Татри-Словакія" СК	12	14	20:21
6. „Рібера" ФК	11	13	22:24
7. „Айкон" ФК	12	6	9:31

Нелеґали...

(Закінчення зі стор. 3)

законопроєкт передбачував кроки, якими нелеґальний іміґрант міг би себе леґалізувати.

Недавно у Вашинґтоні іракський курд, який працював перекладачем для американських військових і мав письмові рекомендації рядових вояків і високих офіцерів морської піхоти в Іраку, довідався, що хоч він леґально прибув до США, „зеленої картки" на постійне перебування не дістане, бо ще за Садама Гусейна був у військовій частині, яка нині на якомусь американському списку вважається терористичною. (Він курд, то можна здогадуватись, що якесь турецьке джерело висунуло опінію: мовляв, ця військова частина терористична). Але цей курд мав щастя: дійшов до столичної газети „Вашінґтон пост", яка на першій сторінці розписала долю іракського іміґранта, який під вогнем допомагав американським військовим, і через кілька днів відомство, яке видає дозволами на постійне поселення, обіцяло переглянути своє попереднє рішення.

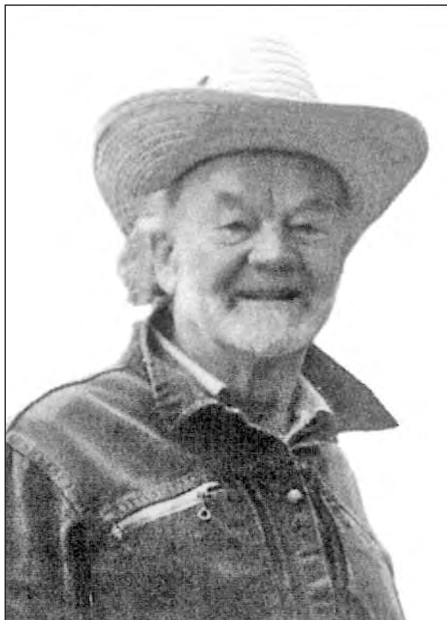
Хто як хто, але українці мали б бути чутливими до таких справ. Скільки було непоінформованого галасу про українців, які служили в батальйоні „Нахтіґаль", в Дивізії „Галичина", в УПА, і спроб депортувати їх.

Хто з нас не знає добрих, корисних людей, які були б зразковими громадянами Америки, але які носять тавро нелеґала, бо дозвіл на їхнє перебування у США закінчився, а вони все ще тут.

Тому замість оплескувати і поширювати ксенофобські й непоінформовані пасквілі проти іміґрантів, нам треба йти в ряди з Б. Ґейтсом і деякими членами Конґресу – людьми, які аґітують за реформу нашого іміґраційного закону. Нам треба освідомлювати й інформувати тих наших співгромадян, які, засліплені антиіміґрантською пропаґандою, вірять, що іміґранти винні за негаразди в американській економіці. І власне нам треба нагадувати, що цю благословенну країну заснували „нелеґальні іміґранти" – ба більше, за нинішною термінолігією це були нужденні „boat people" – які причалили 400 років тому до Джеймставну в нинішній Вірджинії й Плимут-Року в нинішному штаті Масачусетс. Ми – Сполучені Штати – нація іміґрантів.

З когорти ідейних борців

(До сороковин св.п. д-ра Омеляна Антоновича)

Св. п. Омелян Антонович – „фармер“

Цими днями на стіні колишньої тюрми „Бриґідки“ у Львові відкрито барельєф, що зображає трьох соколів, які – прорвавшись через залізні ґрати – вилітають у вільний світ. Ця подія була присвячена пам'яті Ярослава Гайваса, Петра Башука й Петра Канюки – трьох пластунів-оунівців, які у червні 1939 року втекли з цієї горезвісної в'язниці.

Раніше, у 1924 році, у казематі „Бриґідок“ польські поліцаї замордували пластунку-оунівку Ольгу Левицьку-Басараб. У 1932 році на подвір'ї цієї тюрми були страчені через повішення два юнаки-оунівці Василь Білас і Дмитро Данилишин.

За час польської окупації Західньої України (1918-1939) у „Бриґідках“ тим чи іншим часом, довше чи коротше, побували ув'язненими практично всі члени ОУН. Побував там і молодий студент Омелян Антонович, якого в 1933 році засудили на три роки позбавлення волі за членство й підпільну діяльність в Організації Українських Націоналістів.

У час Другої світової війни О. Антоновича нацистське ґестапо кількаразово запроторювало у в'язниці та концтабори. Двічі він був ув'язнений у концтаборі „Заксенгавзен“: уперше – від вересня 1941 до кінця серпня 1942 року, вдруге – від вересня 1943 до 20 жовтня 1944 року. Нацисти тоді почали звільняти арештованих українських політичних діячів – у тому числі Степана Бандеру, полк. Андрія Мельника й інших – сподіваючись, що вони якимось чином допоможуть їм подолати совєтську військову навалу.

О. Антонович негайно знову включився у підпільну діяльність, виконуючи завдання для Закордонного представництва Української Головної Визвольної Ради (УГВР) у Словаччині, Хорватії та в Австрії. Після закінчення війни О. Антонович працював організаційним референтом у проводі ОУН під керівництвом С. Бандери, займався опікою над бійцями УПА, які в той час почали прибувати на терени західніх окупаційних зон Німеччини й Австрії.

У грудні 1949 року подружжя О. і Т. Антоновичі прибули до Ню-Йорку. За свою першу тяжку фізичну працю пакувальника Омелян одержував 19 долярів тижнево.

1 січня 1951 року Антоновичі переїхали до Вашінґтону. Енерґійний оптиміст, фізично сильний, підприємливий працелюб, О. Антонович вирішив ґрунтовно перекваліфікуватися. За позичені гроші він купив фарму у штаті Вірджінія, на якій почав розводити расову худобу – чорний анґус. На самих початках вивчення цього нового, зовсім незнайомого йому ремесла йшло дуже важко. Але з роками фарма успішно розвинулася і стала фінансово прибутковою. Тим часом дружина Тетяна нострифікувала свій лікарський диплом з Віденського університету і стала професором університетів Джорджтавн і Збройних Сил США

30 грудня 1980 року Омелян і Тетяна Антоновичі заснували доброчинну Фундацію, у статуті якої, серед іншого, говориться, що метою фундації є допомагати розвиткові культури України і підтримувати порозуміння між українським та американським народами. Міжнародну премію Фундації Антоновичів отримали десятки видатних українців та американців. Коштом Фундації також встановлено в місті Долина величний пам'ятник Борцям за українську державу. Там же побудовано музей „Бойківщина“ і проведено ремонт церкви, у якій був хрещений Омелян.

За гроші Антоновичів відремонтовано Львівську наукову бібліотеку ім. Василя Стефаника та перебудовано колишню палату Баворовських, яка стала відділом Мистецтв цієї бібліотеки. Фундація Антоновичів подарувала 1 млн. дол. на реконструкцію будівлі, яка стала Бакалаврською бібліотекою Києво-Могилянської академії. У Ню-Йорку Антоновичі фінансували одну виставкову залю в новозбудованому Українському музеї.

Подружжя Антоновичів вело дуже безпретензійний спосіб життя.

Залишившись після смерти дружини Тетяни 23 вересня 2001 року, Омелян готував для себе їжу сам. Кожного тижня у стару, велику, погнуту каструлю він накришував городину: картоплю, моркву, селеру, капусту, цибулю, зелену квасолю і т.п., на малім вогні варив цю суміш кілька годин, все куштуючи і приправляючи її. Глибока тарілка тієї зупи була головною стравою кожного дня. Вранці – чорний хліб, сир, кава. Те саме ввечорі. Їв багато овочів і фруктів. Купував у трьох крамницях: в одній був дешевший помаранчевий сік, в іншій – дешевша картопля, а третя крамниця продавала імпортовані з Польщі слоїки з капустою, бурячками й салатами. Ремінь мав понад сорокалітньої давности і казав, що не потребує купувати новий, бо той, що його має, зовсім задовільно виконує свою функцію.

Сам не був марнотратний і не терпів марнотратности в інших. Але, попри природжену ощадливість та цупкість свого характеру, водночас міг без найменшого розголосу пожертвувати мільйони долярів на користь української культури чи сотні тисяч долярів на ті чи інші благородні цілі.

Мав він також високе почуття громадянської відповідальности, що, наприклад, спонукувало його шукати наполегливо родичів свого покійного товариша з гімназійних часів Мирослава Прокопа, відомого згодом вченого-теоретика націоналістичного руху, з метою зберегти його багатющий архів і за свої кошти надіслати архів до Львівської наукової бібліотеки ім. В. Стефаника.

О. Антонович власноручно написав спогади про своє життя, які вийшли друком у двох грубих томах, разом на 960 сторінках, з багатьма кольоровими фотографіями і факсиміле деяких історичних уже документів. Притаманна авторові природна і стисла розповідь цих книг є не тільки спогадом про одне життя, але справжнім літописом українських поколінь XX ст. та автентичною історичною енциклопедією.

О. Антонович був активним членом первісного покоління оунівців, учасником підпільної боротьби за визволення України, людиною твердого характеру, суворої особистої дисципліни, вимогливим до себе і до інших, вольовий і вкрай самостійний.

7 вересня 2005 року він повернувся в Україну на постійне проживання. Помер у Львові 28 лютого ц.р. на 95-му році життя.

Нехай рідна українська земля буде йому легкою.

Роман Ференцевич

Злучений Український Американський Допомоговий Комітет

ділиться сумною вісткою з членами і громадою, що 3-го травня 2008 р. відійшов у вічність

СВ. П.

СТЕФАН ГАВРИШ

довголітній Екзекутивний Директор ЗУАДК-у і громадський діяч.

Дружині, дочці, синові та родині складаємо щире співчуття.

Вічна Йому пам'ять!

Рада Директорів ЗУАДК-у

ВІДІЙШЛИ ВІД НАС

ІВАН ПІЛАТ член 88 Відд. УНС Т-ва Союзівка в Кергонксоні, Н. Й. Помер 4 лютого 2008 р. на 91-му році життя. Народився в Україні в 1916 р. Членом УНС став в 1981 р. Залишив у глибокому смутку Александру Пілат. Похорон відбувся 7 лютого 2008 р. на цвинтарі св. Андрія в Менвіл, Н. Дж.

Вічна Йому пам'ять!

Секретар

ПЕТРО ЄДНОРОВИЧ член 277 Відд. УНС Т-ва св. Івана Хрестителя в Гартфорді. Помер 9 квітня 2007 р. на 89-му році життя. Народився в Україні в 1918 р. Членом УНС став у 1965 р. Залишив у глибокому смутку синів Петра і Роберта. Похорон відбувся 13 квітня 2007 р. на цвинтарі St. Michael in Glostonbury.

Вічна Йому пам'ять!

Секретар

ІВАН ЛЕВИЦЬКИЙ член 173 Відд. УНС Братства св. Володимира у Вілмінґтоні, Дел. Помер 22 лютого 2008 р. на 87-му році життя. Народився в 1921 р. в Україні. Членом УНС став в 1977 р. Залишив у глибокому смутку дружину Софію, доньку Ірену, внуків, дальшу родину і всіх приятелів в Кентоні і Вілмінґтоні. Похорон відбувся 26 лютого 2008 р. на катедральному цвинтарі у Вілмінґтоні, Дел.

Вічна Йому пам'ять!

Секретар

ОСИП БІГУН (ГОРДІЙ) член 175 Відд. УНС Т-ва св. Миколая в Дітройті. Помер 5 листопада 2007 р. на 87 році життя. Нар. 31 березня 1920 р. в Сихові біля Львова. Членом УНС став в 1959 р. Залишив у глибокому смутку дружину Анну, дочок Осипу і Орисю з родинами, внуків Юрія, Михася, Андрія, Маркіяна, внучок – Наталю і Марту, правнучку Рейґен, сестер Анну Іванець, Марію Страмик, Ванну Дорох з родинами. Похорон відбувся 9 листопада 2007 р. на цвинтарі Воскресення в Clinton Twp. Michigan.

Вічна Йому пам'ять!

Секретар

МИКОЛА САВІЙ член 161 Відд. УНС Т-ва св. Василія в Амбридж, Па. Помер 15 березня на 84-му році життя. Нар. в 1923 р. в Амбридж, Па. Членом УНС став в 1958 р. Залишив у глибокому смутку сестру і шваґра, братову і багато племінників і племінниць. Похорон відбувся 18 березня на цвинтарі свв. Петра і Павла в Economy Borough, PA.

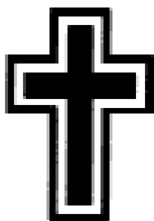
Вічна Йому пам'ять!

Секретар

МІЛТОН МІЧИЛИЦЯ член 173 Відд. УНС Т-ва св. Володимира у Вілмінґтоні, Дел. Помер 24 лютого 2008 р. на 91-му році життя. Нар. в 1916 р. у Філядельфії, Па. Членом УНС став в 1936 р. Залишив у глибокому смутку 2 дочок Карол і Ненсі з дітьми, сусідів і друзів. Похорон відбувся 29 лютого 2008 р. на цвинтарі свв. Петра і Павла в Marple, PA.

Вічна Йому пам'ять!

Секретар

Ділимося сумною і болючою вісткою, що
29 квітня 2008 р. з Божої волі по тяжкій недузі
відійшла у вічність наша найдорожча
ДОНЯ і ДРУЖИНА

СВ. П.

ГАЛИНА ГУРИН ГАГНЕР

нар. 18 січня 1952 р. в Пасейку, Н. Дж.

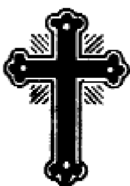
ПАРАСТАС був відправлений в четвер, 1 травня 2008 р. в Bizub-Quinlan Funeral Home.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбулися 2 травня в Українській католицькій церкві св. Николая в Пасейку, Н. Дж.

В глибокому смутку залишилися:
мама – ТАМАРА ГУРИН (ГЕРЛІНСЬКА)
муж – КАРМЕН ГАГНЕР і його тато ЕДІ
тета – ЕВА МОНЧАК з родиною
вуйки – ВІКТОР ГЕРЛІНСЬКИЙ з родиною
– ІВАН ГЕРЛІНСЬКИЙ з родиною
– ВОЛТЕР ГЕРЛІНСЬКИЙ з родиною
та велика родина ГЕРЛІНСЬКИХ і велика родина ГУРЕНІВ в Україні.

Просимо про молитви за душу покійної Галини.

Вічна Її Пам'ять!

У глибокому смутку повідомляємо родину і знайомих, що
26 березня 2008 р. з волі Всевишнього відійшла
у вічність наша найдорожча
ДРУЖИНА, СЕСТРА, ТЕТА і ДВОЮРІДНА ТЕТА

СВ. П.

МИРОСЛАВА М. ҐАЛАН

нар. 20 грудня 1927 р. в м. Вижниця, Буковина, Україна.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбулия 28 березня 2008 р. в Рогатині, Івано-Франківська обл., Україна.

Залишилися у смутку:
муж – ОРЕСТ
сестра – ІРЕНА МИГАЛЬ
племінники – РОМА ЛОСКО з мужем ІВАНОМ
– ЛЯРИСА ГОЛОВАТА
– НАТАЛІЯ МИГАЛЬ-КОПЕРВАС з мужем ІВАНОМ
– АНДРІЙ МИГАЛЬ
двоюрідні
племінники – ТАНЯ ЧЕРКАС з мужем МІРКОМ і сином АДАМОМ
– НАТАЛІЯ МАЙКЕЛ з мужем ТИМКОМ
– ДЖУЛЄН МИГАЛЬ
– ІВАСИК КОПЕРВАС
– ДИЛАН МИГАЛЬ
– ІНА КОПЕРВАС
та ближча і дальша родина в США, Канаді і Україні.

Замість квітів родина просить складати пожертви на:
The Ukrainian National Museum of Chicago,
2249 W. Superior, Chicago, IL 60612.

Ділимося сумною вісткою, що 18 квітня 2008 р., прийнявши
Найсвятіші Тайни, упокоїлася в Бозі наша найдорожча і
невіджалувана МАМА, БАБУНЯ і ПРАБАБУНЯ

СВ. П.

МАРІЯ ОЛЕНА ХАРИНА

з ФАЦІЄВИЧІВ

нар. у Львові, Україна.
Громадська діячка, щира українська патріотка.

Родинні похоронні відправи відбулися 26 квітня 2008 р. в Українській католицькій церкві Благовіщення Пресвятої Богородиці, Мелровз Парк, Пенсильванія, а відтак на цвинтарі св. Марії на Факс Чейсі, Пенсильванія, де Її тлінні останки спочили біля свого мужа о. митрата Мирослава Харини.

Залишила в смутку люблячих своїх:

доньок – ХРИСТЮ з мужем БОГДАНОМ СЕНИКОМ
– ДЗВІНКУ з мужем ХРИСТІЯНОМ КУЛЬЧИЦЬКИМ
сина – РОСТИСЛАВА
онуків – МАРКІЯНА СЕНИКА
– ДОРІЯНА СЕНИКА з дружиною НАТАЛЕЮ і сином МИКОЛЬЧИКОМ
– ХРИСТІЯНА СЕНИКА з дружиною СУЗАНОЮ і сином ОЛЕСЕМ
– ХРИСТІЯНА КУЛЬЧИЦЬКОГО з дружиною НОЕЛ і дітьми ХРИСТІЯНОМ, КОРНЕЛЬКОМ і КОЛЕЮ
– МІЮ СЕНИК МекКЕРНАН з мужем ВІНЦЕНТОМ і дітьми ХРИСТИКОМ і АРІЯНКОЮ
– АНДРІЯ КУЛЬЧИЦЬКОГО з дружиною МАРІЄЮ і донькою АНАСТАЗІЄЮ
сестру – ЛЮБУ ТКАЧУК з родиною
– Родину в Америці і Україні.

Просимо про молитви за душу св. п. Марії Олени Харини.

Пожертви в пам'ять Покійної можна складати на фонд „Дідусь і Бабуся" або на сироти через Злучений Український Американський Допомоговий Комітет

UUARC, Inc
1206 Cottman Avenue
Philadelphia, Pennsylvania 19111.

Шановні читачі!

Висилаючи до „Свободи"
спомини і співчуття з приводу
відходу своїх близьких і друзів,
не забувайте підтримувати
видання тижневика
пожертвами на пресовий фонд!

Редакція

УКРАЇНСЬКЕ ЛІКАРСЬКЕ ТОВАРИСТВО
ПІВНІЧНОЇ АМЕРИКИ
Відділ Огайо.

Ділимося сумною вісткою, що в суботу, 27 квітня 2008 р., на 88-му році життя, відійшов від нас наш довголітній член

св. п.

д-р ДМИТРО ПАВЛИШИН

Студент медичного інституту у Львові та Інсбруку (Австрія), член Української Дивізії, активний член громади та довголітній лікар.

Залишені у смутку:

дружина – ГЕЛҐА
доньки – СОНЯ ТГОРН, НАДЯ БАНАС і ХРИСТЯ з родинами
син – АНДРІЙ з родиною.

ПАНАХИДА відбулася 30 квітня 2008 р.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбулися в четвер, 1 травня 2008 р. в Українській католицькій церкві Покрова Пресвятої Богородиці у Пармі, Огайо.

Вічна Йому Пам'ять!

Ділимося пресумною вісткою, що в понеділок, 28 квітня 2008 р. несподівано відійшла до вічности наша найдорожча ДРУЖИНА, МАМА і БАБУСЯ

св. п.

фармацевтка

ІРИНА з дому ШУМЕЙ-ПОПОВИЧ

нар. 22 березня 1927 р. в Коломиї.

Похорон відбувся в п'ятницю, 2 травня 2008 р. Покійну поховали в мавзолею на цвинтарі св. о. Миколая в Чикаґо, Іл.

Залишилися в глибокій жалобі:

чоловік – д-р ПЕТРО
доні – ДІЯНА з чоловіком СТЕПАНОМ
– БОГДАННА з чоловіком КІТ
син – АЛЕКСАНДЕР з дружиною КІМ
внуки – МАРТА, ЮРІЙ, МИРОН, МАЯ, ТЕО, СОФІЙКА, ТАЛІЯ і КАРІНА

родина в Україні та великий круг друзів і приятелів, а понад усе широкий круг членкинь Союзу Українок, де Покійна була надзвичайно активною членкинею впродовж цілого свого життя в Чикаґо.

Нехай чужа, але гостинна американська земля буде Її легкою.

Вічна Їй пам'ять!

В ЧЕТВЕРТУ БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ ВІДХОДУ У БОЖУ ВІЧНІСТЬ
найдорожчої ДРУЖИНИ, МАТЕРІ і БАБУНІ

св. п.

ОЛЬГИ ДУЖОЇ

буде відправлена

ЗАУПОКІЙНА СВЯТА ЛІТУРГІЯ
18 липня 2008 р.
в церкві св. Йосафата у Воррен, Миш. о год. 8-ій ранку.

В смутку залишені:

чоловік – ЯРОСЛАВ
син – АНДРІЙ з дружиною ДАРКОЮ і дітьми д-р ХРИСТИНОЮ з чоловіком ПЕТРОМ БУНЯК, МИКОЛОЮ і МЕЛАНІЄЮ
дочка – ОЛЯ з чоловіком БАБОМ і дітьми АНЕЮ та ДАНИЛОМ
син – ЮРІЙ з дружиною ЗІРКОЮ і дітьми РОКСОЛАНОЮ і ТАНЕЮ.

Вічна Їй Пам'ять!

У глибокому смутку повідомляємо, що 1 лютого 2008 р. померла на 81-му році життя наша найдорожча і ніколи незабутня МАМА і БАБЦЯ

св. п.

МИРОСЛАВА „МІРА" БІЛАН

з дому КОЦОВСКА

нар. 12 вересня 1927 р. у Ходорові в Україні.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбулися 5 лютого в церкві св. Юра в Ню-Йорку.

У глибокому смутку залишилися:

син – Борис ПАСТУШЕНКО з дружиною ЛІНДОЮ
донька – АДРІЯНА ГЕЙТ з мужем ІРАДЕЛЕМ
внучки – НАТАЛІЯ і ЛЯЙЛЯ ГЕЙТ

Вічна Їй Пам'ять!

Ділимося сумною вісткою, що 9 квітня 2008 р. на 92-му році життя відійшла у вічність наша найдорожча МАМА, БАБЦЯ, ТЕТА і СВАХА

св. п.

ЛЮБА БІЛИНСЬКА

з дому МИКИТЮК

нар. 19 червня 1915 р. в селі Малий Рожен, на Гуцульщині, Україна.

ПАРАСТАС відбувся 11 квітня 2008 р. у Funeral Home Kolodiy-Lazuta.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбулися 12 квітня 2008 р. в Українській греко-католицькій церкві Покрови Пресвятої Богородиці в Пармі, Огайо, відтак на парафіяльному цвинтарі.

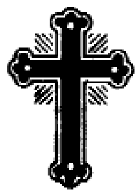
У глибокому смутку залишилися:

син – МИРОН з дружиною ГАЛЕЮ
внук – РОБЕРТ
племінник – ОЛЕКСАНДР ЖАРІВСЬКИЙ
сваха – ДУСЯ БЕДИК
та ближча і дальша родина в Америці і Україні.

Нехай американська земля буде Їй легкою!

Вічна Їй Пам'ять!

За мову і зміст посмертних оголошень і подяк редакція не відповідає.

Ділимося сумною вісткою, що 23 квітня 2008р.
з волі Всевишнього на 101-му році життя
відійшла у вічність наша найдорожча
МАМА, БАБЦЯ і ПРАБАБЦЯ

СВ. П.

СОФІЯ ВОЛЧУК

з дому ЛАБАЧ

нар. 11 вересня 1907р.

ПАРАСТАС відбувся в п'ятницю, 25 квітня 2008р.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбулися 26 квітня 2008р. в Українській Католицькій Катедрі св. Йосафата. Покійна похована біля свого чоловіка МОДЕСТА ВОЛЧУКА на цвинтарі св. Андрея в Пармі, Огайо.
Мама покійної ЛІДИ ВОЛЧУК ГОЛІЯН.

В глибокому смутку:

дочка – ОРИСЯ ПАЛАЖІЙ, чоловік ДР. РОДІОН
зять – МИКОЛА ГОЛІЯН, дружина ДЗВІНКА
внуки – ОЛЕКСАНДЕР ГОЛІЯН, дружина ДАРІЯ
і діти ЛУКА, МОТРІЯ і РОМАН
– МАРТА ПАЛАЖІЙ РЕЙ, чоловік МАРКО
– АННА ПАЛАЖІЙ
родини – МАТВІЇШИН, ФЕДИНСЬКІ, РУДЕНСЬКІ і БРОЧИНСЬКІ
та родина в Україні.

Вічна Її Пам'ять!

Ділимося сумною вісткою, що в п'ятницю,
28 березня 2008 р. вдома Casa Grande, AZ.
відійшла у вічність наша найдорожча,
люба і ніколи незабутня
ДРУЖИНА, МАМА, БАБА і ПРАБАБА

СВ. П.

МАРІЯ РІЙ

з дому МЕЛЬЧЕНКО

нар. 28 липня 1926 р. в селі Почапці, Полтавська обл. Україна,
мама покійної доні ІРИНИ ГАВРАНЯК

ПАРАСТАС був відправлений у вівторок, 1 квітня 2008 р. в Senko Funeral Home, 89 Peninsula Blvd, Hempstead, NY.

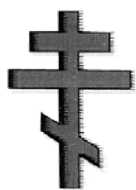
ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбулись в середу, 2 квітня 2008 р. в Українській католицькій церкві св. Володимира в Hempstead, NY.

Покійна похована на Holy Rood Cemetery, Westbury, NY.

В глибокому смутку залишились:

муж – МИХАЙЛО
дочки – ЛІНДА МАТЛАС з родиною
– АНА ГАРТМАН з родиною
– ОКСАНА ПАРІСІ з родиною
14 внуків та 5 правнуків
та ближча і дальша родина в Америці і Україні.

Вічна Їй Пам'ять!

Повідомляємо у великому смутку, що у Світлий понеділок,
28 квітня 2008 р., на 83-му році життя відійшов на вічний
спочинок, наш найдорожчий БАТЬКО і ДІДУСЬ

СВ. П.

БОРИС ІВАНОВИЧ МАКАРЕНКО

народжений на Полтавщині.

У глибокому смутку:

Син СВЯТОСЛАВ з дружиною МАРІЙКОЮ та дітьми:

РОСТИСЛАВ
ВСЕВОЛОД
БОЯН
РУСЛАНА
ЗОРЯНА
ЯРЕМІЯ
МИЛАН

Син ІГОР з дружиною МАРІОЛОЮ та дітьми:

ТОМКО
САВА
РУСЛАН

Просимо молитися та жертвувати на свої церкви за спокій душі Померлого, тому що велику частину свого життя Покійний присвятив розпису та реставрації церков у Америці, Канаді та Австралії.

Вічна Йому Пам'ять!

Родині ОСАДЦІВ висловлюємо щирі співчуття
по відході у засвіти

ТАТІЯНИ ОСАДЦИ

цікавої мисткині, дружини
покійного інженера

АПОЛІНАРІЯ ОСАДЦИ

архітекта багатьох церков, включно
з церквою св. Юра у Нью-Йорку

А. і Т. Осадцам

Вічная пам'ять!

ІРИНА та ІГОР МОРОЗИ
Стетен Айленд, Н. Й.

Замість квітів на могилу жертвую 25.00 дол.
на церкву св. Володимира в Ґлен Спей, Н. Й.

РЕКЛЯМА • ОГОЛОШЕННЯ • ПОВІДОМЛЕННЯ • *Марійка Осціславська 973-292-9800 #3040*

ЕВГЕН ОСЦІСЛАВСЬКИЙ
Професійний продавець забезпечення УНС
EUGENE OSCISLAWSKI
Licensed Agent
Ukrainian National Assn., Inc.
5 Stable Lane tel./ fax: (908) 782-5451
Flemington,N.J 08822
Email:eugenemaria@patmedia.net

ОКСАНА ТРИТЯК
Професійний продавець забезпечення УНС
OKSANA TRYTJAK
Licensed Agent
Ukrainian National Assn., Inc.
2200 Route 10, P.O. Box 280 Parsippany, NJ 07054
Tel.: (973) 292-9800 (Ext. 3071) • Fax: (973) 292-0900
e-mail: OKSANAUNA@COMCAST.NET

• НА ПРОДАЖ •

Продається односпальневе помешкання на партері в українському селі, близько С. Бавнд Бруку, Н. Дж., для людей віком 55 і більше.
Тел. (203) 386-4456 або **(203) 926-0422** веч.

Продається 11 акрів поля на Фльориді, US.41. коло Тампи з різними птицями і кіньми. **Ціна 350.00 дол.**
Тел.: (973) 585-4900 Євгенія
Телефонувати вранці.

• ПРАЦЯ •

Додатковий заробіток – праця з дому! Нічого до продажу, без напруження, без початкового капіталовкладу. Просимо післати резюме до
Chrisbradley4401@yahoo.com

Пошукуємо жінку до опіки над старшою жінкою. Праця з проживанням або без.
Тел.: (973) 373-9665

Потрібна українка до опіки 6-літнього хлопчика в годинах від 2:30 по пол. до 6:30 веч. у Метачен, Н. Дж.
Тел.: (732) 718-3307

Шукаю няньку до 9-місячної дитини в Бруклині (3 дні в тижні). Знання української мови обов'язкове, англійської побажане.
Тел.: (917) 405-5717 просити Марка

ЮРІЙ Б. КОРДУБА
Адвокат
Emphasis on Real Estate, Wills, Trusts and Elder Law
Ward Witty Drive, P.O.Box 249, Montville, NJ 07045
Hours by Appointment! Tel. (973) 335-4555

УКРАЇНСЬКА КНИГАРНЯ
Найбільший вибір українських книжок.
Замовляйте каталог:
1-866-422-4255
www.ukrainianbookstore.com

Друкарня
COMPUTOPRINT Corp.
Established 1972
Clifton, New Jersey
виконує друкарські роботи:
- книжки (в твердій і м'якій оправах)
- журнали (з експедицією, або без)
- канцелярійні друки
- весільні запрошення (в укр. і анг. мовах)

Ваші замовлення виконуємо сумлінно, скоро і на час та з 30-літнім досвідом!
973-574-8800
Fax: 973-574-8887
e-mail:computopr@aol.com

ARKA
Нитки, тканина до вишивання, писанкові прибори, касети, відеокасети, CD, шкільні книжки, хустки, кераміка, різьба.
89 East 2nd St., New York, NY 10009
Tel.: (212) 473-3550

*Куплю **картини** старих українських мистців до своєї приватної колекції. Оплата за домовленістю.*
Тел.: (312) 330-0956 Михайло

• ДО ВИНАЙМУ •

До винайму апартамент у Jersey City, NJ близько парку. (5 кімнат на 3 поверсі).
Тел.: (908) 930-9224

До винайму половина дому в Ірвінґтоні, Н. Дж. (5 кімнат) у двородинному домі. Помешкання на 1-му поверсі.
Тел.: (973) 373-9665

Понад 30,000 читачів дивиться наші реклями.
РЕКЛЯМУЙТЕСЯ!

БЕЗМИТНЕ ВВЕЗЕННЯ АВТОМОБІЛІВ
на територію України
тел.+ 38.032.220.1517
+038.067.966.5777
в США - 609.532.9080
www.parts-ukraine.com

Реклама – ключ до успішного бізнесу!

KANTOR
LONG - DISTANCE - PHONE - SERVICES

Перша українська телефонна компанія в Північній Америці

- Низькі ціни
- Висока якість
- Жодних лімітів
- Жодних попередніх, додаткових чи прихованих оплат

Телефонуйте до нас:
з Чікаго: **773-751-2318**
з Філадельфії: **215-689-8076**
з інших місцевостей: **1-877-848-6376**

www.kantor.ca

Не гайте часу – звертайтесь до нас і починайте заощаджувати сьогодні!